« بوزانتیون »
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته . صاحب امتیاز و مدیر مسؤل
بوزانت کچیان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نمرولی
دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճ. վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2։ — Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բռսէ Լոքալէ։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՑԱՐԵՐԲ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի դիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Ali Djaddéssi, No. 38
CONSTANTINOPLE

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 344 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ, 1897 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 12/24 | 30 ՐԷՃԷԲ 1315. | 12 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1313 | Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 344

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻ ՄԸ ՊԷՏՔԸ

Բ.

Ամուսնալուծման հակառակորդներ շատ կարդացեր ու լսեր ենք։ Բայց եթէ յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսին խորհրդածութիւններն եւ առարկութիւններն ամէնէն աւելի զարմանք չարժեցին՝ պատճառն այն է որ ինք ամուսնական կեանքն ըմբռնելու բոլորովին քմահաճ կերպ մ'ունի որ առանձնայատուկ է իրեն։ Հարկաւ կ'յիշէք Բիւզանդիոնի Նոյմ. 15ի Թուով իր հրատարակած յօդուածին այն պարբերութիւններն որով կ'ըսէր թէ «Ամուսնութիւնն երջանկութեան համար չէ»։ —«Ամուսնութիւնը բնախօսական գոհացումներու համար չէ»։ —«Ամուսնութեան նպատակը զաւակներ ունենալ, կրթել, զարգացնել, հասարակութիւնն աճեցնել չէ. զի Աստուած քարերէն ալ Աբրահամու զաւակներ կ'յարուցանէ»։ — «Ամուսնական վիճակը դժուարին առաքինութիւն մ'է»։ — «Ամուսնութիւնը զոհողութեան, անձնազոհութեան, պարտականութեան դժնդակ վիճակ մ'է»։ —Մին քան զմիւս տարօրինակ յայտարարութիւններ որք կ'յանգէին այն գերագոյն եզրակացութեան թէ՝ «Ամուսնութիւնն Յիսուսի Խաչին մէկ չարչարանքն է Քրիստոնէին համար»։

—Ամուսնութիւնն այսպէս ըմբռնելէ ետքն ինչո՞ւ զարմանանք Արքեպիսկոպոսին ուրիշ գրածներուն։ Բայց ինչպէ՞ս եկեր մտեր է ամուսնութեան այս կերպ ըմբռնում մը Արքեպիսկոպոսին միտքին մէջ։ Աւելի մօտէն քննելով իր տրամաբանութեան ոճը, կ'տեսնենք թէ նշանաւոր առթիւ մը Յիսուսի ըսած մէկ խօսքն հիմնովին սխալ հասկընալն է պատճառ որ Արքեպիսկոպոս յօդուածագիրը մոլոր է այս խնդրոյ, ամուլ և անհեթեթ վարդապետութեան՝ ամուսնական կեանքի վրայ։ Ինչպէս կ'պատմէ Մատթէոս, Յիսուս, իր առջեւ ամուսնական կեանքի վրայ խօսողներուն պատասխանելով, ըսած էր. «Զի են ներքինիք որ յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այսպէս, և են ներքինիք որ ի մարդկանէ եղեն ներքինիք, և են ներքինիք որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան Երկնից. որ կարողն է առնուլ՝ առցէ»։ —Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Յիսուսի այս խօսքն այնպէս կ'հասկնայ (Բիւզանդիոն, Նոյմ. 15,) իբր թէ Յիսուս ամուսնութեան համար ըսած ըլլայ թէ «Որ կարողն է առնուլ՝ առցէ»։ —Ասիկա Տէրունական բացորոշ խօսքի մը աններելի և անարդարանալի խեղաթիւրում է։ Աստ կ'ըսեն՝ ձախող դատ մը պաշտպանելու համար յերիւրուած քաջքջուք, ոչ թէ հայագիտութիւն, կամ աստուածաբանութիւն։ Ո՞ւր կարդացեր է Ն. Սրբազնութիւն Տեառն Մերոյ զրոյց և ամբողջ մէկ յայտարարութեան այնպիսի անբնական խարդաւանութիւն մը։ Բարձրագոյն Ատենակալութեան ո՞ր աշակերտ չի հասկնար և ո՞ր ուսեալը չի հասկնար թէ Տեառն Մերոյ խօսքը «ներքինութեան» կամ բռնադատեալ կուսութեան համար է, և այս անբնական վիճակին ակնարկելով է որ Տէրն Մեր կ'ըսէ թէ «Որ կարողն է առնուլ՝ առցէ», — ո՛չ թէ ամուսնական կեանքին պէս բնական, պատուական, ճշմարտապէս մարդավայել, չնորհք կեանքի համար, որ մարդ էակին միակ բանաւոր, օրինաւոր եւ օգտակար կեանքն է՝ Ադամէն եւ Եւայէն ի վեր, ու Քրիստոնէութենէն չա՛տ առաջ։ — Չէ՞ մի որ Մատթէոսի նոյն Գլխուն մէջ կը կարդանք. «Եթէ այդպէս ինչ վնաս իցէ ընդ այր եւ ընդ կին, լաւ է չամուսնանալ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. «Ոչ ամենեքեան բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է»։ — Այսինքն՝ չկարգուիլն ամէնուն գործը չէ. այլ ո՛վ որ չկարգուելու կարողութիւնը կ'զգայ իր մէջ, թո՛ղ ան չկարգուի։ — Յիսուսի այսքան որոշ մէկ խօսքն այնքան ծուռ մեկնելու եւ այնպիսի ծուռ մեկնութեան վրայ ամուսնական կեանքի վարդապետութիւն մը հիմնելու ի՞նչ իրաւունք ունի յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսն։ Եթէ կայ Հայ. Եկեղեցւոյ ծառայութեան մէջ եպիսկոպոս մը, վարդապետ մը, կամ պարզ ուսեալ քահանայ մը որ յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսին պէս կ'հասկնայ Տեառն Մերոյ այս խօսքերը, թո՛ղ գրէ մեզ. պատրաստ ենք իր գրելիքն հրատարակելու։ Բայց մեք կ'պնդենք թէ Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս ո՛չ Արեւելեան, ո՛չ Արեւմտեան Եկեղեցւոյ Հայր մը կամ հեղինակութիւն ունեցող մեկնիչ մը կարող է ցոյց տալ որ իրեն պէս հասկցած ըլլայ Տեառն Մերոյ այն պատուական խօսքերը։

⁂ Աստուածաբանական մեկնաբանութեան սխալ ըլլալով, բնական է որ իր ընկերային իմաստասիրութեան մէջ ալ սխալէ սխալ գլորի մեր Անանիապատիւ ընդդիմախօսը։ Օրինակի համար, ի՞նչ իրաւունք ունի ամուսնութիւնը Խաչի կեանք նկատելու։ Խաչէն առաջ ամուսնութիւն չկա՞ր։ Եղած ամուսնութիւնները ...ութի՞ւն էին։ Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ «ամուսնութիւնը զաւակ ունենալու նպատակաւ չէ» գրելով։ Այս տարօրինակ Մալթուսականութիւնն ո՞ր տեղէն գտեր բերեր եւ գրեր է իր աստուածաբանութեան մէջ։ Մեք ա՛յնքան կ'յարգենք մեր գրիչ որ և ո՛չ իսկ ծանրանալ կ'ուզենք Մալթուսական վարդապետութեան աղետալի հետեւանքներուն վրայ։ Մեք, Հայ. Եկեղեցւոյ Արքեպիսկոպոսը, ի՞նչպէս թոյլ կուտայ սրբազան նիւթերու նուիրուած իր գրչին՝ Մալթուսական վարդապետութեան աստուածաբանական չենք և շնորհք տալու. Եւ մինչ իր երկիւղած հոգին չը՞ առնէր աստուածային պատգամի մը դէմ խօսելու. զի ո՞չ ապաքէն Աստուած՝ աշխարհի վրայ տեղի ունեցած առաջին ամուսնութեան այն մեծ կնքահայրն՝ Ադամի և Եւայի պսակելուն առթիւ հաշակից զաւակներ ունենալու և ազգն ու երկիրը լեցնելու պէտքը՝ «Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած և ասէ. Աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զերկիր և տիրեցէք դմա»։ Աստուածային այս ձայն, վեհ, կորովի, չէ՞ն և չէնիչ պատգամին քով, ի՞նչ կ'արժեն քաջքջուկ աստուածաբանութեան ամուլ, լմցուկ, անծարակ վարդապետութիւններն, որք զմարդիկ յուսահատեցնելու և ամուսնական բնաւորական կեանքէ զզուեցնելու ողորմելի կորպիւ խեղճ հետեւանքը միայն կրնան ունենալ։ «Աճեցէք, բազմացարո՛ւք», ահա՛ բուն առանական խօսքն. «Աճեցէք, բազմացարո՛ւք»։ Ահա՛ Աստուծոյ բերնին վայելուչ պատգամը։ Բայց «աճեցէ՛ք, բազմացարո՛ւք» ինչո՞վ կ'ըլլայ, եթէ ոչ ամուսնանալով, զաւակներ ունենալով։ Քանի որ երկրիս չենալը կ'ուզէր, Աստուած թո՛ղ քարերէն զաւակներ յարուցանէր, ի՞նչ հարկ Ադամի և Եւան ստեղծելու, զանոնք կարգելու, անոնց միութիւնն օրհնելու, և յորդորելու որ զաւակներ ունենան և իրենց ազգն ու երկիրը շէնցնեն։ Քանի որ Ամենակարողն Աստուած քարերէն ալ զաւակներ կը յարուցանէ, ի՞նչ հարկ կար, կ'ըսենք, որ ինքն իսկ հաստատեց ամուսնական դրութիւնն, և «գլուխ նիս պէտքի խօսք»՝ ամուսնական խորհուրդներու վրայ այն երկարատեւ վէճով (...)։

⁂ Եւ յետոյ, ո՞րկէ կ'առնու յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսը թէ «ամուսնութեան առաջին շարժառիթը բնախօսական պէտքին գոհացումը չէ»։ Ի՞նչ իրաւունք ունի արհամարհանքով խօսելու կեանքի էն կենսական այս պայմանին վրայ, զոր ամէն կրօններ օրհներ են՝ իբրեւ շինութեան, բարգաւաճման, զարգացման էական աղբիւր։ Այն գործողութիւն որով կեանք կ'փոխանցի, որով կեանքը կ'աճի կ'նորոգուի, որով ազգն ու հասարակութիւնը կ'բարգաւաճին, ի՞նչ իրաւունք ունի Յիսուսի շինիչ, կազդուրիչ կրօնին մէկ քարոզիչն իբրեւ երկրորդական կամ ստորին պայման մը անգոսնելու և մէկ կողմ նետելու գրչի հարուածով մը։

Նաև ի՞նչ իրաւունք ունի՝ նախքան զՔս. եղած ամուսնութիւններն իբրեւ անբարոյութիւն վատահամբաւելու, ի՞նչ իմաստ կայ իր սա գրածին մէջ. «Մինչեւ ի ծագումն լուսոյ Աւետարանի, մինչեւ ցհրատարակումն բացորոշ վճռոյն Քս. ի, ի՞նչ էր ամուսնութիւնն, ո՞չ ապաքէն պարզապէս առեւտրական գործողութիւն»։ — Աբրահամու ընտանիքին մէջ եղած ամուսնութեան գեղեցիկ օրինակները միթէ լոկ «առեւտրական գործողութի՞ւն» էին։ Հին կտակարանին մէջ մի կողմէ, հին Յունաստանի մէջ միւս կողմէ, ամուսնական օրէնքները լոկ հանրատուներու կանոնադրութի՞ւն էին. . . Ամուսնական անստգիւտ սիրոյ ընտիր օրինակներ միթէ հնութեան մէջ ալ չե՞նք տեսներ։ Հին Հայոց Տիկիններուն ամէնքն ալ վարձկան կինե՞ր էին, ա՞յդ ըսել կ'ուզէ Սրբազան պատմագէտը։ Բայց թո՛ղ զայս, միթէ այժմ, Քրիստոնէութեան հաստատուելէն քսան դարեր ետքն, ամուսնութիւնն «առեւտրական գործողութիւն մը» չէ՞ տակաւին՝ ըստ մեծի մասին։ Ներողութիւն ալ քրիստոնեայ են։ Միթէ կինները դրամով չե՞ն փոխանակեր։ Փոքր Ասիոյ գեղացիներն ալ քրիստոնեայ են։ Ի՞նչ է Պալլըգն, ի՞նչ է Խալանն, եթէ ոչ՝ աղջիկը գնելու համար վճարուած դրամ։ Քրիստոնէութիւնն, իբրեւ ամէն կերպիւ բարձր եւ վսեմ կրօն, բարձրացուց մարդկային ընկերութիւնն իր ամբողջութեամբ։ Ընտիր սերմ մ'եղաւ, որ երբ ինկաւ քաղաքակրթութեան արգաւանդ դաշտին մէջ, հրաշքներ գործեց՝ բիւրապատիկ արդասաբերութեամբ. Բայց Քրիստոնէութիւնն՝ «Անհաւատարիմ կիները մի արձակէք. տարիներով իրենց կողք քով «չգտող այրերը մի՛ պատժէք. զաւակ ունենալու համար կարգուիլ «պէտք չէ. ամուսնութիւնը տանջանք, չարչարանք, տառապանք, «խաչ է միայն» ըսելո՞վ գործեց այս հրաշքներ, ինչպէս կ'հաւատայ յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսը։ Մարդկութիւնը շատ բան պարտական է Քրիստոնէութեան շնորհիւ կնոջ վիճակին բարձրանալուն։ Բայց արդէօք անլուծելիութեա՞ն վարդապետութեան վերագրելի է պարզապէս, ինչպէս կ'կարծէ յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսը, թէ ոչ՝ քրիստոնէական վարդապետութեան ամբողջութեան, ինչպէս մեք ալ գիտել կուտայինք մեր Նոյմ. 15ի Մանրամասնութեանց մէջ։ Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ։ Արեւելեան եկեղեցւոյն պատկանող ազգերուն մէջ և Հռոմէ բաժնուած ազգերուն մէջ կիներն ստորի՞ն դիրք ունին՝ բաղդատմամբ ջերմ կաթոլիկ ընտանիքներուն։

⁂ Եւ ի՞նչ միտք, ի՞նչ ոգի, ի՞նչ գաղափար, ճիշտ ա՛յն պահուն երբ ամուսնութեանց պակսելուն պատճառաւ՝ պէտք ունինք ամէն ժամանակէ աւելի յորդորելու մեր երիտասարդներ որ ամուսնական օրհնեալ կեանքին մէջ միայն փնտռեն իրենց երջանկութիւնը, իրենց Աստուածաբանութեան բարձունքէն քարոզել վարդապետել մեր նոր սերունդին թէ «Ամուսնութիւնը չարչարանք է, տանջանք է, խաչ է։ Ամուսնութիւնը զաւակ ունենալու համար չէ։ Ամուսնութիւնը մեղքերնիս քաւելու համար երկրային քաւարան մ'է,» — և այլ այսպիսի աղետաբեր տեսութիւններ, որք այնքան աւելի քննադատելի են որքան գրողը բարձրադիր անձն է, որ իբրեւ կրօնական նիւթերու վրայ գրող՝ երկար տարիներէ ի վեր համբաւ շահած է։ Բայց «որուն շատ տրուած է՝ շատ պիտի պահանջուի անկէ» ըսեր է Տէրն Մեր, և մեր յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսին գրածներուն պատասխանատուութիւնն այնքան աւելի ծանր է որքան ինք մեծ տեղ մը բռներ է ժամանակից Հայոց կրօնական գրողներուն կարգին մէջ։

Մեր ժողովուրդ հոգեւորապէս մխիթարուելու, հրահանգուելու, բարոյապէս շինուելու կ'կարօտի. զաւակներ ունենալու, կրթելու, զարգացնելու, մարդ ընելու պէտք ունի. սէրը առնելու պէտք ունի, որպէս զի շենք շնորհք հայ ընտանիքներ կազմուին, «հայ» ու եկեղեցին շէնան ու պայծառանան։ Մանաւանդ երիտասարդութեան բարոյականը շինուելու, չակուելու կ'կարօտի։ Եւ այս մտօք մեք, որ եկեղեցական չենք, առիթ չենք փախցներ ընտանեկան, ամուսնական կեանքը սիրելի, հրապուրելի ցուցնելու մեր նոր սերունդին, իբրեւ իտէալ կեանքն առ որ պէտք է դիմէ՝ պարկեշտ աշխատութեամբ, յարատեւ ճիգով, զգաստ վարք ու բարքով, ժուժկալ կենցաղավարութեամբ, բնախօսական օրինաւոր սիրոյն մեղանակն ապասելով օրհնեալ ամուսնութենէ մը, — և ահա՛ յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսը կուգայ եւ իբր թէ մեր մոլորութիւնները սրբագրելու տենչով, բոլորովին հակառակ բանը կ'վարդապետէ, ամուսնութիւնը տառապանք է, խաչ է, տանջանք է, կ'ըսէ, զաւակներ ունենալն անկարեւոր, անօգուտ բանի տեղ կ'դնէ, քարերէն ալ զաւակ կ'ըլլայ կ'ըսէ մեր ազգին, և կ'դառնայ կ'ողբայ մեր տգիտութեան, մեր համբակութեան վրայ, որ չենք գիտեր, չենք հասկնար իր քարոզած այս կարեւոր ճշմարտութիւնները։

Մեք, իբրեւ հարազատ զաւակ Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ, մեր բոլո՛ր ոյժով կ'բողոքենք յանուն Աստուածաբանութեան քարոզուած այս այլանդակ և օտարոտի վարդապետութեանց դէմ։ Մեք Քրիստոնէութիւնն այսպիսի չլատիչ, յուսահատեցուցիչ, ամուլ և ապարդիւն կրօն մը չենք գտներ։ Մեք չենք գտներ Հայ. Եկեղեցւոյ Ս. Հարց գրուածներուն մէջ այնպիսի ծուռ և անբնական մեկնութիւն մը Տեառն Մերոյ գեղեցիկ և ներշնչող պատուէրներուն։

Իսկ ինչ ծայրայեղ պարագաներու մէջ ամուսնութեան լուծելիութեան վրայ պնդելով, մեր խորունկ համոզումն է թէ Յիսուսի այն մեծ պատգամին սահմանէն դուրս չենք ելներ. զի բովանդակ Արեւելեան Եկեղեցւոյն հետ և Արեւմտեան Եկեղեցւոյն ալ մէկ մասին հետ համոզուած ենք ու կ'միանք թէ «ոչ վասն բանի պոռնկութեան» խօսքովն Յիսուս հասկցուցած է թէ անբարոյութեան պարագաներուն մէջ կնոջ արձակման ընկիք մը չունէր։ Եւ երբ մեր առջեւ կ'դնեն Տէրունական միւս պատուէրը թէ «Զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի մեկնեսցէ», մեր կարճ պատասխան այս է որ եթէ այդ տէրունական խօսքեր բառական նշանակութեամբ առնուին, ո՛չ իսկ պէտք է այր եւ կին իրարմէ բաժնել (մեկնել), որով անկարելի կ'ըլլայ séparation de corps ն ալ (մարմնով բաժանումը), զոր կ'ընդունի Հռոմայ Եկեղեցին, և մեր Պատրիարքարան ալ՝ ինքնին կ'վճռէ առանց Մայր-Աթոռին հարցնելու։ Հետեւապէս, Ս. Գրոց մէջ արգիլուած չէ մեր պահանջած ձեւով ամուսնալուծումն, և քաղաքակիրթ ազգաց մեծամասնութեան հետ մեր ազգին ալ դարաւոր բազմապատիկ փորձառութիւնը կ'ցուցնէ թէ ազգային - եկեղեցական իշխանութիւնը պէտք է արտօնութիւն մ'օրինակ դրութիւն մ'ի գործ դնելու ամէն ուրեք, ծայրայեղ պարագաներուն միայն լուծելով ամուսնութիւնը։

Ասիկա մեք կ'պահանջենք զգաստ կիներուն շահուն համար, պարկեշտ այրերուն շահուն համար, անմեղ տղոց շահուն համար, և՝ ի վեր քան զամէնայն՝ ամուսնական կեանքն աճեցնելու, զարգացնելու համար մեր մէջ. զի շատեր մեր մէջ կ'վախնան «ողջ գլուխնին Աւետարանին տակ դնելէ», խորշելով ծայրայեղ անլուծելիութեան պայմանէն։ Մեր փափաքն է որ եկեղեցին օրինաւոր դիւրութիւններն ու ապահովութիւններն ընծայէ այնպիսեաց։ Մեր փափաքն է որ մեր երիտասարդք վստահաբար դիմեն ամուսնական կեանքին, զաւակներու տէր ըլլան, շէնցնեն Ազգն և Եկեղեցին, և չդատապարտեն Ազգն ապասելու Աստուծոյ մէկ նոր հրաշքին,—«քարերէն զաւակներու յարուցման»։ Այդ մեծ նախարարեան երեւակայութեանց ժամանակը շատոնց անցած է արդի Դրական դարուս համար։ Ազգ և Եկեղեցի պահպանել, զարգացնել, կրթել, աշխուժնել խօսքով չըլլար։ Ամուսնութիւնն ալ բնազանցութիւն չէ։ Եթէ, ժողովողին խօսքովը, «Բուռն է որպէս զմա՛հ Սէր», ամուսնութիւնն ալ կեանքի չափ ուժով և կենդանի իրականութիւն մ'է։ Կատակ, բառախաղ և Ս. Գրոց քաջքջուկ մեկնութիւն չի վերցներ։

ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ (*)

ՎԵՐՋ

(*). —Սիրելի պաշտօնակից մը, որ իր անխոտոր ոգւոյն փորձերն ուրիշ անգամներ ալ չռայլած է մեզ, գրեր է անցեալ օր թէ Բիւզանդիոնի մէջ այս յօդուածներ կ'հրատարակուին քանի մը եկեղեցականներու կողմէ, կամ անոնց գործակցութեամբ։ Ստորագրութիւնն որ այսօր լայնորէն կ'երեւի յօդուածոյ շարքիս ներքեւ՝ կ'յուսանք որ գոհ կ'ըլլայ մեր իրաւէկ պաշտօնակիցն՝ այսքան [illegible] հաղորդած շահագրգիռ տեղեկութիւնն ամբողջացնելու՝ մեզ օգնող կամ զմեզ թելադրող եկեղեցականաց անուններն ալ հրապարակելով կ'սպասենք։

Բիւզանդիոն ունի եկեղեցական աշխատակիցներ ալ. բայց անոնք սովոր են իրենց ստորագրութեամբ պարզերես երեւնալու հասարակութեան առջեւ։

Սա ևս գիտել տանք թէ, ի բաց առեալ Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոսն, որ վարժ եւ առատ գրող մ'է, չենք ճանչնար արեւմտեան հայ եկեղեցական մը որ այս խնդրոյս վրայ բան մը հրատարակած ըլլայ երբեք։

Մեր մէջ ցարդ աւելի աշխարհականք քան եկեղեցականք զբաղած են ամուսնական խնդրով ։ Պատճառն ալ բացայայտ է։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱԿՈՌԻԻ Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ՎԱՆՔԸ

Մծբնայ Հայրապետի տօնին առթիւ այսօր ալ կ'ուզեմ Բիւզանդիոնի ընթերցողները տանիլ Ս. Յակոբայ Վանքը. բայց կանխաւ ըսեմ կենցաղագէտներու, մանաւանդ անոնց որք զգոյշ ջերմութեամբ տաքցած չքեղ սենեակներու մէջ, տաքուկ մուշտակներ հագած՝ կակուղ բազմոցներու վրայ փափուկ բարձերու կրթնած՝ կ'հեգնեն յուրացած օր կ'արիւնահեղութիւն այդ ուխտագնացութիւնը դժուար պիտի ըլլայ իրենց համար, վասն զի ոչ թէ միայն մեր ճանբուն վրայ «Ս. Յակոբ Թոթափած է իր Մօրուքը», այլ և պիտի կրթնինք Ակոռիի Վանքին, այնպիսի տեղ մը ուր ձմեռն ու ցուրտ, ձիւն ու բուք, սառ ու սառնամանիք ձեռք ձեռքի տուած արհաւիրքնին կը գործեն։

⁂ Տեղագրութիւն.—Արարատայ դաշտն ենք. Աւագ Մասիսի ստորոտն, հիւսիսային արեւելեան կողմը եւ ելնենք դէպ ի վեր. 4000 ոտք բարձր(*) գիրքի մը վրայ ենք, դժբախտ Ակոռի գիւղին տեղը. հո՛ն ուր Նահապետներու նախահայր Նահապետն Նոյ այգի տնկեց, խաղող տնկեց, գինի պատրաստեց և . . . չարաչար խմեց։ Բաժին հարցուցէք. Ելնենք դէպ ի վեր. 7620 ոտք բարձրութեան վրայ ենք այժմ, լեռնէն վար իջնող Փարասու վտակին աջ կողմն, ուր Ս. Յակոբ Նոյեան տապանը տեսնելու համար Մասիսի գագաթն ելած պահե յոգնելով քնացած, և արթնալով ընդունած էր հրեշտակէն տապանի տախտակէն կտոր մը՝ ըստ աւանդութեան, տապանին տեղն անվտանգելի ջանալով մանկանացեներու։ Ելնե՞նք դեռ դէպի վեր. ո՛չ, Ս. Յակոբի պէս մենք ալ յոգնեցանք, մանաւանդ որ վանքին տեղն ենք արդէն. բայց ո՞ւր է վանքը. չենք տեսներ ո՛չ տաճար, ո՛չ կաթողիկէ, ո՛չ մատուռ, ո՛չ ժամատուն, ո՛չ խորան, ո՛չ սեղան, ո՛չ խաչ, ո՛չ խաչքար, ո՛չ արձանագրութիւն և ո՛չ նշմարք։ Մերկ ըրէք։

⁂ Հնութագրութիւն.— Հոն ուր կանգ առինք, կ'գտնուէր երբեմն մենաստան մը յանուն Ս. Յակոբայ Մծբնայ Հայրապետին. շինուած էր է. դարու կիսուն՝ 661—65 Թուականներու միջոցին՝ Անաստաս Ակոռեցի կաթողիկոսին, օժանդակութեամբ Գրիգոր Մամիկոնեան անուն բարեպաշտ անձի մը։ [illegible] «Շինեց (Անաստաս) զպայծառագեղ եկեղեցին ի հայրենի բնակութեան իւրում, ի վանս գմնտակերտս Ակոռւոյ՝ կացուցն զինա յարգարեալ քահանայական ուխտի միակրօնից՝ ի տածողութիւն հանգստեան հոգւոց, անանկաց և աղքատաց»։ Այս քանի մը տող ծանօթութիւններ բաւական պերճախօս են հասկցնելու համար թէ Ակոռիի մենաստանն եղած է փոքր վանք մը, կրօնական և բարեգործական կատարեալ հաստատութիւն մը, ոչ թէ միայն Աբարիչն ունեցած է հոն իր փառաբանողները, Քրիստոնէութիւնն իր առաքեալը, կրօնքն իր ներկայացուցիչները, չքաւորութիւնն իր [illegible] պաշտպաններն և մենակեցութիւնն իր սիրողներն՝ ուխտը «միակրօնից», այլ և եղա՛ծ է [illegible] մը, ուր օրերով հիւրընկալուելով յոգնած ճանբորդներ, աշխատաւոր ուղեւորներ կ'վայելէին առժամանակեայ հանգիստ ու խնամք, և փոթորկալից [illegible] անկիւններէ, աղքատներու և չքաւորներու, «ՀՀ»— փակագծի մէջ—կրնային անշուշտ առ զատորէն խաչակիր, եկեղեցի յաճախել, ծնրադիր երկրպագել, [illegible] առանց նշաւակ ըլլալու [illegible], առանց տեսնելու իրենց շքեղ՝ պաշտօնեաներու և նոյն իսկ անասուններու գէմքերուն վրայ՝ հեգնական ծիծաղներ, ծաղրական ծամածռութիւններ,

(*) Մասիս լերան բարձրութիւնն է Սեւ ծովու երեսէն 16,254 ոտք. ձիւն ու սառնամանիք կ'սկսին 12,000 ոտք բարձրութենէն վեր ։

խոժոռ ու ոստանական նայուածքներ, որոց նկատակն է Տէրոջը գործն յառաջ տանիլ, խափանելով այդ հակաքրիստոնէական (.°) սովորոյթներն, և չէին բռնադատուեր մտնալու Խաչն ու Եկեղեցին, մտնալու երկրպագութեամբ այն է ծունկի վրայ գալով և երեսի վրայ ինկելով աղօթելը, զոր սովրած ենք Ցիսուսէն Գեթսեմանիի մէջ (*) և ուրիշ գոց աղօթելու, որպէս զի ըլլան Տորոգիկոյ քրիստոնեաներ։

*** Հնոռաբերանց նշմարք. — Ը. դարու մէջ ազնուական երիտասարդ մը փախչելով վանք մը քաշուիլ, Ակոռիի մենաստանը դիմած բայց հոն գտնուող ծերունի մը խորհուրդ տուած էր անոր երթալ ի Մաքենոց կամ ի Ս. Թովմ, որք այն ատեն նշանաւոր վանքեր էին։ Մենաստանիս հին արձանագրութեանց մէջ, որոնց մէկ մասը Թարգմանաբար հրատարակուած է 1834ին Հովհաննէսեան/Տիւպուայի ձեռքով, կ'երեւին նուիրատուներէն Մխիթար և կինը Թամար 1271ին. Սմբատ 1274ին, և Հասան, որու անուան խաչքար մը կար 1303 թուականաւ։

*** Սրբութիւնները.— Այդ Վանքին մէջ կ'պահուէր Նոյեան տապանի տախտակի կտորն, և Ս. Յակոբի մէկ մատն, որք զգեստով մը իրարու միացած՝ կ'պահուին այժմ Էջմիածին, և Հայոց ամենէն աւելի յարգելի սրբութիւններէն են Կ'իշուին նաև Մատթէոս Աւետարանչի և Անդրէաս Առաքեալի մասունքները։

*** Հրաշալի Աղբիւրը.—Վանքին մօտ կ'գտնուէր աղբիւր մը՝ ըստ աւանդութեան Ս. Յակոբի արցունքով կամ աղօթքովը բղխած. Նշանաւոր ուխտատեղի մ'էր այդ աղբիւրն, և ջուրը դեղ ու դարման մանաւանդ մորախտաւոր անդամալոյծներու, որոց վրայ սրսկելու համար ամաններով կը տանէին ուխտաւորք։

*** Վանահայրերը. — Վանահայրերէն երկու վերջիններու անուններ միայն ծանօթ են ինձ.

—Կարապետ վարդապետ, ծերունի, որ կ'ապրէր 1829ին։ Այդ թուականին էր որ Պարրոտ գերմանացին առաջին անգամ ըլլալով կրցաւ բարձրանալ Մասիսի գագաթն, ուր մարդկային ոտքը կոխած չէր դեռ. այդ վերելքին մասնակցած էր նաև մեր ազգայիններէն Խաչատուր Աբովեանց։

—Գէորգ վարդապետ, վանահայրերու ամենէն վերջինն և ամէնէն դժբախտն, որ Վանքին հետ միասին զոհ գնաց սոսկալի աղէտի մը։

*** Վանքին կործանումը.— Ս. Յակոբայ Վանքն իբր տասներկու դար կանգուն մնալէ յետոյ Մասեաց կողին վրայ, բնութիւնն եղաւ՝ բաւ բուն նշաւակութեամբ՝ 1840 Յուլիս 20ին, նոյն օր, երեկոյեան ժամ 12ին, սարսափելի երկրաշարժ մը դղրդեց Արարատայ գաւառն, հիմունքէն ցնցուեցաւ Վիթխարին Մասիս, սաստանեցաւ իր ձիւնապատ գլուխն ամպերու մէջ, և կողէն փրթելով բլուրի չափ անագին ժայռեր՝ թաւալեցան ինկան Ս. Յակոբայ Վանքին և Ակոռի գիւղին վրայ, կործանեցին և ծածկեցին զանոնք իրենց ահեղ յաւիտեան։ Վանահայրը՝ Գէորգ վարդապետ՝ և կրօնական ու աշխարհական միաբաններ, ինչպէս նաև Ակոռի գիւղին 1600ի չափ հայ բնակիչները թաղուեցան Մասեաց սև կողերուն մէջ, սև քարերուն ներքեւ։

Դա՛, խաղաղութեան օթեւան ո՛վ մենաստան, եւ դո՛ւք, դժբախտ զոհերը կործանեալ մենաստանին, հանգչեցէք ձեր գերեզմաններուն մէջ ալեւոր լեռան շուքին ներքեւ, եւ ձեր հոգեւոր յիշատակներուն վրայ թող թռչտի Նոյեան տապանի անմեղ աղաւնին։

Ց. ԹԱԹԱՐԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնն առջի օրը Բ. Դրան հաւանութիւնը խնդրեց՝ Մավրոկորտատօ իշխանին անուանման համար՝ իբրեւ հելլէն դեսպան Կ. Պոլսոյ։ Լ. Հէրբըրտ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ, Ռուսիոյ և Ֆրանսայի դեսպաններն ԳՇ. հաւաքական ծանուցագրով մը զեկուցեր են արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի թէ Եօրկիոս թագաւորը Կ. Պոլսոյ համար իրեն ներկայացուցիչ կարգած է Մավրոկորտատօ իշխանն, և խնդրեր են որ Բ. Դուռն հաճի հաւանիլ այս ընտրութեան։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան պիտի կարգուի Ուաշինկթընի օսմ. նախորդ դեսպան Րիֆաթ պէյ։

ՕՍՄ. ԳԵՐԻՆԵՐՆ երէկ առաւօտ Պիրէէն մայրաքաղաքս ժամանեցին։ Կայս. Թիկնապահ մը ցամաք հանելով

(*).—Մատթ. ԻԶ. 39։ Մարկ. ԺԴ. 35։ Ղուկ. ԻԲ. 41։

զանոնք Սէլիմիյէ զօրանոցը տարաւ. ամէնքն ալ քաջողջ են և նոր հագուստ կ'կրեն։ Տակաւին 23 օսմանցիք կան ի Յունաստան որք հիւանդ ըլլալով չեն կրցած գալ։

ԹԵՍԱԼԻԱ. — Մալիւմադի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.— «Բեդերպուրկ հրատարակեալ Նովոսդի լրագիրն, իր դիտած չահուց տեսակէտով, գրած է թէ Թեսալիա գտնուող ժողովրդեան մէկ մասը նորէն Յունաստան կ'գաղթէ. Յաջեալք այնչափ թշուառ են որ տունկի արմատներով կ'ուտեն. այս պատճառաւ ալ Թեսալիա աւերակ դարձած է. Քրիստոնէից աղօթարանաց վրայ յարձակմունք կ'ըլլան. գիւղեր կ'այրուին և Օսմանցիք անոնց դէմ նախատինք կ'ընեն։ Մեր տեղեկութեանց նայելով, այս կարգի անընդունելի արարքներէ և ոչ մին տեղի ունեցած է։ Ուստի սոյն լրագրոյ բանդագուշանքով լի այս հրատարակութիւնը բացարձակապէս կ'հերքենք։»

ԱԹԷՆՔԷ Դեկտ. 22 թուականաւ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ զինուորական քննիչ յանձնաժողովն աւարտեր է իր քննութիւններն ի մասին Թեսալիոյ բանակին։ Տասնեւչորս սպայ զինուորական ատենի առջեւ պիտի հանուին։ Ծովային քննիչ յանձնաժողովն ալ քննութեան ձեռնարկեց է։

—Հելլէն կառավարութիւնն երկու Թորփիլանաւ պիտի գնէ, ծախսելով մէկ մասն այն դրամին որ հելլէն ազգային նաւատորմին կողմէ յանձնուած է Ազգ. Պանքային։ Այս Թորփիլանաւք ժամը 25 մղոն արագութիւն պիտի ունենան։ Բայց Պանքան գտնուած դրամը բաւական պիտի չըլլայ եւ հարկ պիտի ըլլայ հանգանակութեան դիմել։

—Եօրկիոս իշխանն որ մէկ տարուան արձակուրդ ստացաւ, Դանիա պիտի երթայ եւ հոն պիտի անցընէ արձակուրդը։

—Լրագիրք կ'քաջալերեն կառավարութիւնն ու անհատները՝ մասնակցիլ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին, որուն մէջ տեղ մը յատկացուցեր Յունաստանի համար։

—Պառոն Ֆէրտինանտ Ռոչիլտ ի մօտոյ Աթէնք կ'սպասուի։

—Կոստանդիանոս իշխանն և իշխանուհին ի մօտոյ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարեն ու մէկ տարի պիտի տեւէ. նախ Իտալիա, յետոյ Գերմանիա ու ապա Անգլիա պիտի երթան և ի վերջոյ Դանիա։

—Հելլէն կառավարութիւնը կիրակի օրն երկար հեռագիր մը ուղղեց Կ. Պոլսոյ իր պատուիրակներուն՝ ի մասին պայմանադրութեանց բանակցութիւններուն։

—Ի մօտոյ Եւրոպացի 2000 զբօսաշրջիկ Աթէնք պիտի ժամանեն։

ՀԵԼԼԷՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ.—Հելլէն կառավարութիւնը կ'ջանայ փաստ ագնելու հակակշիռ եւ հին պահանջատէրաց հետ կարգադրութիւն մ'ընելու խնդրոյն լուծումը։ Հակակշիռ եղանակին համար, նախարար մը յայտարարեր է թէ այս մասին լրագրաց լուրերը չափազանցեալ են։ Կազմակերպութիւնն այնպէս մը պիտի ըլլայ որ ազգային արժանապատուութիւնը չվիրաւորուի։

ԱԹԷՆՔԷ Դեկտ. 23 թուով կ'հեռագրեն թէ հակակշիռ Յանձնաժողովոյ Փրանսացի պատուիրակն առաջարկեր է տուգանաց հատուցման համար Փրանսացի սեղանաւորաց միջոցաւ փոխառութիւն մ'ընել նպաստաւոր պայմաններով։ Ելմտակաց նախարար Մ. Սդրէյդ այս առաջարկը ներկայացուցեր է դահլիճին։ Հելլէն մամուլն ընդունելի կ'գտնէ այս առաջարկը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԿՄՏՄՏԱՑ. Երբ չորաչար կ'վարուէր միսիոնարներուն հետ, մաքէն կ'անցընէ՞ր թէ Վիլհէլմ Բ. պատեհ առիթ կ'փնտռէր չինական հողէն պատառ մը բռցնելու։ Զունկ-Լի-Եամէնի, այսինքն՝ Չինու արտաքին գործոց պաշտօնատան ժողովին վերջին նստին մէջ, նախագահ Քունկ իշխան, որ Կայսեր մօտիկ ազգականն է, յանձնարարեր է որ Չին անմիջապէս ընդունի Գերմանիոյ պահանջներն, եւ զԿիաօ-Չէու թողու Գերմանիոյ, «որպէս զի Չինու Տէրութեան մնացեալ մասը փրկուի Տէրութեանց մէջ բաժնուելէ, և Չին ազով պարտաւորէ զՌուսիա եւ զՖրանսա ցոյց տալու թէ յայտնապէս Գերմանիոյ կողմը պիտի բռնե՞ն»։ Քունկ իշխան լսեր է թէ Գերմանիա միտքը դրեր է Շան-Թունկ նահանգը կորզել, (յորում կ'պարունակի արդէն գրաւած նաւահանգիստը)։ Ռուսիա բաժին պիտի առնու զԲորէա և զՀիւսիսային Չին մինչեւ Շան-Թունկի սահմանն, եւ Ֆրանսա պիտի առնու Ֆօքիէնի հարաւ-արեւելեան ծովեզերքն եւ Ֆորմոզա կղզին, որ Ճարոնի թողուած է։ Զունկ-Լի-Եամէնի միւս անդամք նախագահին համամիտ երեւցեր են, բայց վախ յայտներ են որ չինական գաւառք ոտք չելնեն Բեքինի կառավարութեան դէմ, լսելով որ զիջում ըրեր է Գերմանիոյ, և թէ Չինու Տէրութեան բաժանման ձեռնարկուեր է։ Լի-Հունկ-Չանկ՝ նախկին Վարչապետը՝ բողոքեր է Նախագահին դէմ, և պնդեր է որ Չին աւելի աղէկ կ'ըլլայ եթէ պատերազմի ձեռնարկէ՝ Գերմանիոյ ոտնձգութեան դէմ դնելու։ Լի-Հունկ-Չանկ էր Ճարոնի դէմ պատերազմողը։ — Ըստ վերջին հեռագրի մը, Չին Գերմանիոյ պիտի թողու զԿիաօ-Չէու։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Ֆոն Պիւլով որ նախապէս Հռոմի դեսպան էր, Իտալիա կ'գտնուէր իր հրաժեշտի գիրը մատուցանելու Ումպէրդօ թագաւորին։ Ֆոն Պիւլով սովորականէն աւելի Հռոմ կեցած է. անգլ. թերթ մը այս առթիւ կ'հեմանայ թէ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարն Հռոմ գտնուելու պահուն նոր յաջողութիւն մը ձեռք բերած է Քիաօ-Չէուի խնդրոյն համար. այնպէս որ եթէ, ինչպէս կ'ըսուի, Ֆրանսա Ռուսիոյ թողու Պիզերդայի (Թունուզ) նաւահանգիստն, Իտալիա ալ անոր փոխարէն Գերմանիոյ պիտի տայ նաւահանգիստ մը Սիկիլիա կղզին որ Պիզերդայի դիմացը կը գտնուի. այս մասին պայմանագրութիւն մը կնքուեր է եղեր Իտալիոյ և Գերմանիոյ միջեւ։

ՔՈՒԲԱ. — Հավանայէ Դեկտ. 19 թուով տրուած տեղեկութեանց նայելով, Զօր. Պլանքօյի թիկնապահ գնդ. Րուիզ որ Քուպացւոց բանակետղն՝ Ավանկուրեր՝ ղրկուած էր հրաւիրելու որ ինքնօրինութիւնն ընդունին եւ հնազանդութիւն յայտնեն, սպաննուեր է Քուպացիներուն կողմէ։

—Բորդօ-Րիքօի հրամատար զօր. Մարիս հրաժարեր է, որովհետեւ կեդրոնական կառավարութիւնը ինքնօրինութեան նոր դրութեան հաստատելու համար դժուարութեանց կ'հանդիպի։

—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնն որոշած է նաւատորմ մը ղրկել Մեքսիքայի ծոցը։ Այս լուր մեծ տպաւորութիւն չէ գործած Մատրիտի քաղաքական ակմբոց մէջ, զի կ'ըսեն թէ Մեքսիքայի ծոցը միակ վայրն է ուր նաւատորմ մը կրնայ մարզանքներ կատարել ձմեռը։

—Ամերիկեան եղերապատ նաւ մը սպանիական վեց նաւու բեռները վար դրեր է, ըսելով որ ապրանքներուն մէջ ալքոլ կայ։

ՆՈՐ ՋՐԱՆՑՔ ՄԸ.— Գերման կառավարութիւնն այս միջոցիս կ'զբաղի զինուորական եւ առեւտրական նոր ջրանցք մը բացման խնդրով, կ'ուզէ միացնել Քիլի եւ Էլպայի ջրանցքները։ Ցատակագիծք պատրաստուած են Քիլի ջրանցքը հինող ճարտարագէտներուն ձեռքով։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ անցեալ ՇԲ. լորտ քաղաքապետին կինը նախագահեց հաստատութեան մը բացման զոր հիմնած է Փրանսերէնի ուսուցիչներու ազգ. Ընկերութիւնն յԱնգլիա։ Այս հաստատութեան նպատակն է ընդունիլ այն Փրանսացի աղջիկներն որք Լոնտոն կ'երթան անգլերէն ուսանելու և կամ դաստիարակուհիի պաշտօն մը փնտռելու վարժարանի մը կամ ընտանիքի մը մէջ։ Ֆրանս. դեսպանատան կողմէ ներկայացուցիչներ գտնուեցան բացման հանդէսին։ Հաստատութիւնն ընդունելի կերպով կազմակերպուած է եւ կրնայ 36 հոգի պատսպարել։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ.—Ֆրանսայի մաքսային վերատեսչութեան մէկ վիճակագրութենէն կ'տեսնուի թէ 1897 տարւոյ առաջին տասնեւմէկ ամիսներուն մէջ Ֆրանսայի ներածութիւնք եղած են 3,580,201,000 ֆր. եւ արտածութիւնք 3,362,152,000 ֆր։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԴԵՐԱՍԱՆԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ։— Անցեալ Ուր. մեծ բազմութիւն կար Պօու Սդրիդի ոստիկանական դատարանին մէջ, ուր պիտի դատուէր Բրինս, որ ինչպէս ծանուցինք, Լոնտոնի ամէնէն ժողովրդական դերասանն՝ Ուիլիէմ Դէրիս՝ սպաններ էր սա Ատելֆի Թատրոնը կ'մտնէր ներկայացում տալու։ Ոճրագործն երբ դատարան մտաւ, ունկնդիրք նախատալից խօսքերով ընդունեցին. Բրինս չյուզուեցաւ. յնորոդի պէս էր. անտարբեր ակնարկ մը ձգեց մամլահաւաքին գանակին վրայ որով սպաննած էր զԴէրիս։ Այն ատեն միայն ոգեւորուեցաւ երբ վկայք ըսին թէ հանակէն զարկած է դերասանը։ «Սուտ է, գոչեց Բրինս, երբ Մր. Դէրիս ու բարեկամն Ատելֆի թատրոնին առջեւ կառքէն իջան, ուղղակի վրանին քալեցի և դէմ առ դէմ յարձակեցայ։ Ցանցանքն ի՜մս է եթէ զարնել ուզած մարդս յանկարծ դարձաւ, երբ թեւս վերցուցած էի զինքը զարնելու»։ Բրինս բողոքեց նաեւ ըսելով որ ոճիրը գործելէն յետոյ չէր փախած, այլ հոն կեցած էր։ Այս ոճրին չարժառիթին համար զանազան զրոյցներ կան։ Բրինսի կինն Ատելֆի թատրոնին մէջ դերասանուհիներն հագուեցնելու պաշտօն ունի. աւկից կ'հեռեւցնեն թէ Բրինս նախանձութենէ դրգուեալ գործած է այս ոճիրը, սա համոզմամբ թէ Դէրիս սերտ յարաբերութիւններ ունէր կնոջը հետ. բայց Բրինս որուն համար ըսուեցաւ թէ դերասան է և որ երբեմն իբրեւ անխօս դերասան ներկայացմանց կ'մասնակցէր, այս տեսակ ամբաստանութիւն մը չըներ։ Ատելֆիի վարչութիւնը չէ ուզած զինքը գործածել եւ Բրինս կասկածեր է թէ Դէրիս պատճառ եղած է այս անօրէնութեան։ Ոճրագործն ալ յայտարարեց դատաւորին, ըսելով որ չատոնց ի վեր որոշած էր վրէժ լուծել և գանակը ցոյց տալով ըսաւ. «Առաջուընէ իմաց տուի Դէրիսի. լաւ գիտէր թէ ես ինչ կ'ընեմ»։ Դատաւորը մէկ քանի անգամ ազդարարեց մարդասպանին թէ չատ խօսիլը վնասակար է. պէտք է միայն անհրաժեշտ բաներն քսել։ Հարցաքննութիւնն երբ աւարտեցաւ, դատաւորը ծանոյց թէ դատն յետաձգուած է, որպէս զի Բրինս կարենայ փաստաբան մը գտնել։ Բրինս դատարանէն ելնելու ունկնդիրք նորէն նախատինքներ ըրին եւ սուլեցին։ Մինչեւ վերջը միեւնոյն հանդարտութիւնն ու անտարբերութիւնը պահեց։ Բրինս 30 տարեկան է, սպիտակախառն մազերով, սպիտակ, ոսկրուտ ու երկայն դէմքով եւ իր քալուածքն ու հագուածքն յատկանշանական բան մը չունի։ Դէրիս 50 տարեկան էր։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ արտաքին գործոց պաշտօնատունը շահեկան վիճակագրութիւն մը պատրաստեց իր ստացած ու ղրկած պաշտօնագրերուն համար ի մասին արտաքին քաղաքականութեան։ 1896ին թէ ընդունուած և թէ ղրկուած պաշտօնագրաց թիւն է 159,161։ Այժմ կատարուած հաշիւներէն կ'երեւի թէ 1897ին այս թիւ պիտի բարձրանայ 170,000ի։ Ասիկա բնական հետեւանքն մ'է ընդ մէջ փոխանակեալ պաշտօնագրոյ և դիւանագիտական գործունէութեան և այս տեսակէտով սոյն վիճակագրութիւն շահեկան է։ 1896ին փոխանակեալ 159,161 պաշտօնագրոյ 68,053ը պաշտօնատուն հասած են եւ 84,108ն անկէ ղրկուած են։ Ղրկուած նամակները մեծ մասամբ ծածկագրով կը ղրկուին. եթէ գաղտնի գրութիւնք ըլլան՝ մասնաւոր պայուսակներով, իսկ եթէ կարեւոր պաշտօնաթուղթեր են, մասնաւոր սուրհանդակներ կ'փոխադրեն զայնս։ 1896ին 6220 պաշտօնաթուղթ մասնաւոր պայուսակով ղրկուած են և 3952 ալ մասնաւոր սուրհանդակով։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՄԱՅՐ ՄԸ.—Բալէրմոյի մէջ (Իտալիա) Ճիուզէբբա անուն 25 տարեկան կին մը՝ մայր վեց զաւակաց, թշուառութեան հետեւանօք անձնասպան եղաւ։ Բաւական ատեն մուրացկանութեան դուռներուն առջեւ. թաղապետութենէն նպաստ ուզեց, բայց չյաջողեցաւ։ Անցեալ Ուր. ձեռքը նամակ մը բռնած թաղապետական պաշտօնատան առջեւ գնաց և հոն վերջ տուաւ իր կեանքին։ Նեղճ կինն այդ նամակով թաղապետութեան կ'յանձնէր իր զաւակները։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ ԿԱԽՈՒԱԾ Ի ԿԱՒԿԱՍ.—Օտեսայէ հեռագիր Հէրըլտի կ'գրեն թէ Կովկասոյ մէջ ահ ու սարսափ ձգող երկու աւազակներ, Մահմէտ Սալաչ և Մահմէտ Քէրիմ վերջերս Գանձակի մէջ եղած քննութեանց հետեւանօք մահուան դատապարտուեցան, և հետեւեալ օրը կախուեցան։ Ասոնք անցեալներն սպաննած էին ոստիկանութեան քանի մը՝ իշխան Ապաշիձէ, անոր թարգմանը՝ Պագրենով, և Եոլչա անուն ոստիկանը։ Մարդասպանաց մեղսակիցներէն Ալէքպէր Թաֆի օղլու ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ, և Շաֆի Ալէքվէրդի և Մէչատի Պուրաք 15 ական տարի նոյն պատժոյն։ Ամբաստանեալներէն միւսներն ազատ արձակուեցան։ Կաւկասեան իշխանութեանց այս ընթացք վերջ պիտի տայ այն սարսափին որուն տակ կ'գտնուէին Կաւկասիոյ շատ կողմերն այս աւազակաց երեսէն՝ Տակաւին երեք չաբաթ առաջ Երեք նշանաւոր աւազակներ կախուեցան ի Պագու։ Շատ մը քաղաքներու եւ գիւղերու բնակչաց կառավարութեան կողմէ զինուելն ալ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունեցաւ։ Վերջին վեց չաբաթներուն մէջ աւազակաց մէկ քանի յարձակմանց միջոցին, գաղթականք հոն մղեցին աւազակներն, եւ անոնցմէ 15ն սպաննեցին։

ՀԵՌԱԳԻՐՔ

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պատուիրակութիւնք վերջնականապէս քուէարկեցին երկեակ կառավարութեան առաջարկները. պատուիրակութեանց նստաշրջանը գոցուեցաւ Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր համար համակրալից ցոյցերով։

ՀՌՈՄ.—Ծերակոյտն իր նիստերն Յունվ. 18ին յետաձգեց։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ Բ. խիստ մտերմական ոճով գրուած ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց վարչապետ Հոէնլոէ իշխանին, կնոջը մահուան առթիւ։

ԻՍՄԱՒԻԼԻԱ.—Դեկտ. 10էն 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւերու թիւն է 94. տասնօրեայ հասոյթ 2,390,000 ֆր։

ԴԱՇՆԱԳԻՐ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

Յօդուած Ա.—Ցար եւ նման հաշտութեան նախաշաւիղներու Ա. յօդուածին, կ'պարունակէ սահմանագլխոյն մանրամասն նկարագրութիւնն որ արդէն ծանօթ է։ (*)

Յօդ. Բ.—Յունաստան պիտի վճարէ Թուրքիոյ չորս միլիոն օսմ. ոսկիի պատերազմական տուգանք մը, ըստ այն պայմանաց որք նշանակուած են հաշտութեան նախաշաւիղներու Բ. յօդուածին մէջ։

Յօդ. Գ.— Թեսալիոյ պարպումը տեղի պիտի ունենայ հաշտութեան նախաշաւիղներու Դ. յօդուածին տրամադրած պայմաններուն համաձայն։ Մէկ ամսուան պայմանաժամու մէջ պիտի կատարուի սկսեալ այն օրէն երբ Տէրութիւնք ստուգեն թէ հաշտութեան նախաշաւիղներու Բ. յօդուածին վերջին երկու պարբերութիւններուն տրամադրած պայմանները գործադրուած են, եւ երբ միջազգային յանձնաժողովը սահմանէ փոխառութեան հրապարակ հանուելու թուականը՝ նոյն յօդուածին մէջ յիշուած ելմտական կարգադրութեան տրամադրութիւններուն համաձայն։ Պարպուած տեղերուն պարպուելու եւ հելլէն իշխանութեանց յանձնուելու եղանակը պիտի որոշեն երկուց շահակից կողմերու պատուիրակներն՝ աջակցութեամբ Մեծ Տէրութեանց պատուիրակներուն։

Յօդ. Դ.—Պատերազմական գերիները փոխադարձաբար պիտի յանձնուին ներկայ դաշնագրոյն վաւերացումէն անմիջապէս յետոյ։

Յօդ. Ե.— Երկու կողմէն լիակատար ներում շնորհուած է՝ պատերազմէն առաջ ու յետոյ տեղի ունեցած դէպքերու մասնակցող անձանց։

Յօդ. Զ. — Երկուց Պետութեանց իւրաքանչիւրին այն հպատակներն որք կանոնաւոր վիճակ մը ունին հանդէպ օրինաց, պիտի կրնան անցնիլ ազատօրէն բնակիլ ու պտտիլ միւս կողմին երկրին մէջ։ Երկու դաշնադիր կողմէն իւրաքանչիւրն իրեն կ'վերապահէ իր երկրին մուտքը արգիլել միւս կողմին հպատակներէն անոնց որք պատժական գործերու համար դատապարտուած և կամ հասարակ օրինաց առջեւ վնասապարտ և իրենց անցելոյն եւ արարքներուն համար արտաքսման հրամանագրի ենթակայ եղած են։ Այդ մասին կանխաւ պիտի զեկուցուի պատկանեալ դեսպանատուններուն։

Յօդ. Է.— Թեսալիոյ բնակիչ եւ համայնքոյն բնիկ իսլամք, որք 1881 Մայիս 24ի պայմանագրութեան 13րդ յօդուածին համաձայն հելլէն ազգութիւնն ընդունած ըլլան կամ ոչ, ազատ պիտի ըլլան գաղթելու եւ կամ Թուրքիոյ մէջ բնակութիւն հաստատելու։ Հելլէն ազգութիւնն ընդունողները պիտի կրնան օսմ. ազգութեան վերադառնալ, եթէ ներկայ դաշնագրոյ վաւերացմանց փոխանակութենէն սկսեալ մինչեւ երեք տարի նախապէս յայտագիր մը տան ձեռնհաս իշխանութեան։ Բոլոր այս գաղթականք ըստ վերոյիշեալ պայմանագրութեան՝ պիտի շարունակեն ըլլալ եւ անարգել վայելել իրենց անշարժ ստացուածքներն ի Յունաստան եւ յանձնել։ Նոյն առաւելութիւններ փոխադարձաբար պիտի շնորհուին նաեւ՝ նոր սահմանագծին համաձայն Թուրքիոյ վերադարձուած վայրաց բնակիչներուն, բնիկ պնհատներուն եւ կամ այժմ այդ տեղերուն մէջ բնակողներուն։ Թուրքիոյ վերադարձուած վայրերու այս բնակիչները կամ բնիկներ եւ կամ այդ տեղերու մէջ գտնուած հաստատութեանց և համայնքներու ներկայացուցիչները՝ Թեսալիոյ մէջ իրենց ունեցած անշարժ ստացուածները մշակելու համար, ըստ առաջնոյն, պիտի կրնան սահմանագլուխն անցնիլ եւ այս առթիւ իրենց բնաւ արգելք պիտի չյարուցուի։ Համանման առաւելութիւններ շնորհուած են թէ՛ Թեսալիոյ բնակչաց ու բնիկներու եւ թէ նոյն տեղերու հաստատութեանց եւ համայնքներու ներկայացուցիչներուն, որք անշարժ ստացուածք ունին օսմ. տէրութեան վերադարձուած վայրերուն մէջ։

(*).— Սահմանագլխոյ ընդհանուր գիծերն արդէն ծանօթ են, իսկ մանրամասն նկարագրութիւնը վաղուան թուով։

Յօդ. Ը.— Հաշտութեան նախաշաւիղներու Դ. յօդուածին գործադրութեան համար, Յունաստան Թուրքիոյ պիտի վճարէ հարիւր հազար օսմ. ոսկի՝ իբրեւ հատուցում այն անհատներու որոց վնաս պատճառած են հելլէն ոյժերը։ Այս գումար պատերազմի տուգանքին հետ միեւնոյն ժամանակ պիտի վճարուի։

Յօդ. Թ.—Առանց դպչելու այն արտօնութիւններու, պահարկութեանց և առանձնաշնորհումներու սկզբունքին զորս Հելլէնք պատերազմէն առաջ կ'վայելէին միւս տէրութեանց հպատակներուն համահաւասար եղանակաւ, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ մասնաւոր կարգադրութիւնք պիտի կնքուին հիւպատոսական պաշտպանութեանց զեղծումներուն առաջքն առնելու, դատական գործոց կանոնաւորութեան խոչնդոտները բառնալու, վճռագրերու գործադրութիւնն ապահովելու եւ օսմ. ու օտար հպատակաց շահերը պաշտպանելու հելլէն հպատակաց հետ իրենց ունեցած դատերուն առթիւ ինչպէս նաեւ սնանկութեան պարագաներու մէջ։ Մինչեւ որ կնքուի եւ գործադրուի հաշտութեան նախաշաւիղներու Ե. յօդուածին (հատուած Բ.) մէջ նշանակուած պայմանագրութիւնն, հելլէն հիւպատոսք ի Թուրքիա եւ օսմ. հիւպատոսք ի Յունաստան իրենց վարչական պաշտօնը պիտի գործադրեն պատերազմէն առաջի հիմերուն վրայ։ Գալով հելլէն հպատակաց և օսմ. հպատակաց միջեւ դատական գործերու, անոնք որք պատերազմէն առաջ դատարանաց ներկայացուած են, Թուրքիոյ մէջ պիտի տեսնուին պատերազմէն առաջ եղած դրութեան համաձայն, իսկ պատերազմէն յետոյ ծագած դատական խնդիրներ պիտի տեսնուին վերոյիշեալ իրաւարարութեան սկզբունքներու համաձայն՝ հիմ բռնելով 1896 փետրուար 26/9 մարտի թղթերը և սերտ պայմանադրութիւնը։

Յօդ. Ժ. — Թեսալիոյ Յունաստանի թողման պայմանագրութեան՝ 24 Մայիս 1881ի տրամադրութիւնք պահուած են, իբրեւ առնել ներկայ դաշնագրով փոփոխուածները։ Բ. Դուռն իրեն կ'վերապահէ վերոյիշեալ պայմանագրութենէն ծագած խնդիրներու կարգադրութեան համար առաջարկութիւններ ընել այն տէրութեանց որք զայն ստորագրած են և որոց որոշմունքը պէտք է յարգուին Յունաստանի կողմէ։

Յօդ. ԺԱ. — Դաշնագիր երկրին բարձր կողմանք կ'համաձայնին ներկայ դաշնագրոյ վաւերանալէն սկսեալ մինչեւ երեք ամիս կնքել սա կարգադրութիւնները։ — Ա. վէճի տակ եղած ազգայնութեան խնդիրները կարգադրող պայմանագրութիւն մը՝ 1876ին Յունաստանի և Թուրքիոյ միջեւ բանակցութեան առարկայ եղած ծրագրին հիմանց վրայ։ Բ. Հիւպատոսական պայմանագրութիւն մը՝ Թ. յօդուածին Ա. հատուածին (յօդ. Գ. հաշտութեան նախաշաւիղներու) տրամադրած պայմաններուն մէջ։ Գ. Դաշնագրութիւն մը փոխադարձաբար յանձնելու հասարակ ոճրագործները։ Դ. Դաշնագիր մը աւազակութիւնը զսպելու երկուց կողմանց սահմանագլուխներուն վրայ։ Երկու կողմերն իրենց կը վերապահեն յառաջիկային առեւտրական ու նաւային դաշնագրութեան մը կնքումը։ Մինչեւ որ կնքուի այս վերջին դաշնագրութիւն, առեւտուրի և նաւագնացութեան ձգտումներն վերահաստատուած է փոխադարձաբար։

Յօդ. ԺԲ.— Յունաստանի և օսմ. տէրութեան թղթատարական յարաբերութիւնք, որք մէկ քանի տարիէ ի վեր ընդհատուած են, պիտի վերահաստատուին առաջ եղած ընդհանուր համաձայնութեանց համեմատ, երկուց երկրաց թղթատարական վարչութեանց կողմէ այդ մասին յատուկ

պայմանագրութիւն մը կնքուելուն պէս։ Առայժմ երկոքին վարչութիւնք պիտի կրնան ուղղակի փոխանակել, առ այդ որոշուելիք վայրերուն մէջ, իրենց պայուսակներն և իրեղինաց ծրարներն, ըստ օրինի կնքուած, և ծովի կամ ցամաքի ճամբով ղրկուած այն երկու երկիրներ, կամ անոնցմէ փոխանցմամբ՝ այլուրէ։

Յօդ. ԺԳ. — Երկուց երկրաց հեռագիրներու վարչութիւնք կարեւոր պիտի տնօրինեն երկուց կողմանց հեռագրական գծերու հաղորդակցութիւնները վերսկսելու և իրենց գիծերը պատշաճապէս պահպանելու, այնպէս որ հեռագրաց փոխանակութիւնք չխափանին ու չընդհատուին։

Յօդ. ԺԴ.—Որպէս զի երկուց երկրաց բարի դրացնութեան յարաբերութիւնք պահպանուին, Յունաստանի և Թուրքիոյ կառավարութիւնք յանձն կ'առնուն թող չտալ որ իրենց երկրաց մէջ ընդունին (?) որք դրացի պետութեան մէջ հանդարտութիւնն ու բարեկարգութիւնը խանգարեն։

Յօդ. ԺԵ.—Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կատարուած կանոնագրութիւնք թէ որ ... վէճի նիւթ եղած կէտերը չհարկից կողմերու մին կամ միւսը պէտք է հրաւիրել Մեծ Տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպաններուն իրաւարարութեան ենթարկել, որոց որոշմունքը պարտաւորիչ պիտի ըլլան երկուց կառավարութեանց համար։ Այս իրաւարարութիւն պիտի կրնայ ի գործ դրուիլ հաւաքաբար, եւ կամ չհարկից կողմերու միջոցաւ կարգուած մասնաւոր իրաւաբարներով, եւ ըլլա՛յ ուղղակի, ըլլա՛յ մասնաւոր պատուիրակներու միջոցաւ։ Եթէ ձայներու հաւասարութիւն պատահի, իրաւարարք գերագոյն իրաւարար մը պիտի ընտրեն։

Յօդ. ԺԶ. — Ներկայ վերջնական Դաշնագրին վաւերացումները՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան Սուլթանին եւ Ն. Վեհափառութեան Հելլենաց Թագաւորին կողմէ՝ պիտի փոխանակուին ի Կ. Պոլիս այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ 15 օր ժամ է կարելի է։ Ի հաստատութիւն որոյ երկուց կողմանց պատուիրակներն ստորագրած են զայս եւ կնքած իրենց կնիքներով։ Պատրաստեալ կրկին օրինակով ի Կ. Պոլիս Նոյմ. 22/4 Դեկտ. 1897։

ԹԵՎՖԻԿ — ՀԱՄԱՆ ՖԵՀՄԻ

ՄԱՎՐՈԿՈՐԴԱՏՈ — ՍՏԵՖԱՆՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ճշմարիտ բարեգործութիւն մ'ըրած կրնայ համարուիլ յանձն առնլով այս կիրակի այցել Գասըմ Փաշայի աղքատիկ և տնտեսական տագնապէն մաշուած թաղն, ու հոգեւորապէս մխիթարել տեղւոյն բնիկ և գաղթական ժողովուրդն, որ մեծ մասամբ գործերնին աւրուած կարօտ բնտանիքներէ միայն կ'բաղկանայ։ Երէկ ցաւով լսեցինք տեղւոյն քարոզիչէն և Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետէն թէ Պատրիարքարանէն յօդուած Գասըմ Փաշայի աղքատաց տրուած ժապաւինեալ Տնւմարը չէ արդիւնաւորուեր։ Ս. Յակոբ այս թաղին տարեկան մեծ օրն է, որ եր(?)բեմնի փառաւորական և արհեստաւորական յաջողութեան օրերուն մէջ՝ բոլոր թաղին համար ուրախութեան օր մ'էր։ Հիմակ ողորմութեան օր մը պէտք է ըլլայ, և մեր ընթերցողաց վեհսիրտ գթութենէն կ'խնդրենք որ այս ողորմութիւնն անծիր չըլլանան, մանաւանդ այս խիստ ձմրան եղանակին մէջ։

—Բերպանդոյնի բարեսէր ընծերոյ մը յանձն առնէ է երէք չքաւոր աղջկան Որբանոցին ... մին Վարդգայ Մանկանոցին մէջ, հայերէնի վարժ տղայ մը և մին Եզեսիոյ Մանկանոցին մէջ, Թալարանութեան մէջ վարժ տղայ մը. և ուրիշ մ'ալ Գալաթիոյ Մանկանոցին մէջ. Տարէնտէէ բերուած տ'յն աղան զոր Բերպանդոյնի մասնաւոր ըրած էր Խոր. Տանօթութեամբ մը։

—Լ. Հէրըլտ կ'ծանուցանէ թէ «Ինկլթէրոյ Երիցական Պետական Եկեղեցւոյն (և ոչ թէ Երիցական Ազատ Եկեղեցւոյ) կողմէ Խոզգեղի մէջ հաստատուած Միսիոնարական Դպրոցին համար նպաստ մը Հնգստեղէն ղրկուած էր, որ քննութեան համար կը մնար Մաքսատան մէջ։ Այս նպաստ վերջանկէ յանձնուած է որուն որ ուղղուած էր։ Եպարքոսական ձեռնարկն հաղորդաւք մեծ բարիք պիտի ըլլան

այն աղքատիկ տղոց համար որք կը յաճախեն նոյն վարժարանը։»

—Երէկ ժամը 6ին Պէզճեան Ամիրայի եւ այլ կտակաց համար Խառն Ժողովէն կարգեալ Նորակազմ Յանձնաժողովը գումարեցաւ ի Պատրիարքարան, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան եւ Քաղ. Ժողովէն Միհրան էֆ. Սէթեան։ Մայր-Եկեղեցւոյ քահանայից դասէն Աւագերէց Տ. Միքայէլ քհ. Աչճեան։ Տնտես. Խորհրդոյ Ատենապետը, Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ եւ դպրաց դասուն, ինչպէս նաեւ Գում-Գափուի դրսի և Գարթալի եկեղեցեաց Թաղ. Խորհրդոց ատենապետները։ Գում-Գափուի դրսի Ներսէս վարժարանաց հոգաբարձութեան ատենապետն ալ թէեւ հրաւիրուած ու եկած էր, բայց նստին չմասնակցեցաւ։ Ս. Փրկչի Հոգաբարձութենէն ու Օրթագիւղի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացուցիչներ չկային։ Կտակընկալ հաստատութեանց ներկայացուցիչք իրենց ունեցած կտակագրին պատճէնն հետ բերած էին։ Հետզհետէ կարդացուեցան Մայր-Եկեղեցւոյ եւ դպրաց դասուն, Գարթալի եկեղեցւոյն եւ Գում-Գափուի դրսի վարժարանաց կտակագրերը։ Եւ որովհետեւ Պէզճեան ամիրայի բուն ինքնագիր կտակը միայն երկու օրինակ է, եւ մին առանձին պահարանի մէջ պահուած է Մայր-Եկեղեցւոյ գանձարանին մէջ, ուստի պէտք տեսնուեցաւ խնդրոյ առարկայ օրինակը բերել տալ։ Ընդօրինակեալ վաւերական կտակագրերն՝ 8 օրինակ՝ մայրաքաղաքիս 8 թաղերու եկեղեցեաց մէջ պահուած են։ Մայր-Եկեղեցւոյ լուսարարապետ Դերձակեան Տ. Խաչատուր քահանայ՝ ամենայն երկիւղածութեամբ Պէզճեան Ամիրայի կտակի բնագիրը գանձատունէն հանելով՝ բերաւ յանձնեց Ս. Պատրիարքին։ Կտակը՝ մագաղաթանման գեղեցիկ թղթի մը վրայ գեղագիր պատրաստուած եւ կանաչ սնդուսեայ ծածկոցի մը մէջ դրուած է։ Կնքեալ պահարանին վրայ մակագրուած է խոշորատառ. «Ի հարկին՝ Ս. Պատրիարքը միայն կարող է բանալ և կարդալ»։ Ուստի, Ս. Պատրիարքը բացաւ ու կարդաց կտակագրին բոլոր յօդուածները, կանգ առնելով իւրաքանչիւր տրամադրութեան վերջակէտերուն առջեւ։ Կտակն ստորագրուած ու վաւերացուած է ոչ միայն նոյն ժամանակի Կարապետ Պատրիարքէն, այլ բոլոր ժամանակակից եկեղեցականաց գլխաւոր դասակարգէն, ինչպէս նաեւ նոյն ատենի ամիրայից եւ արհեստապետաց կողմէ՝ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի ստորագրութեանը ներքեւ։ Ս. Պատրիարքը՝ կտակագիրը կարդալէ ետեւ, իր ձեռօքը նորէն գոցեց ու կնքեց, եւ յանձնեց լուսարարապետ քահանային։ Բուն կտակագրէն՝ ի մէջ այլոց՝ բացայայտ տեսնուեցաւ որ կտակին բազմաթիւ տրամադրութիւններէն է նաեւ Պէզճեան Ամիրայի ցեղէն մէկուն՝ երբ նոյն գերդաստանէն ըլլայ, անպատճառ գործադրութեան հսկելու իրաւունք վայելելը։ Հարկ չկայ ըսելու թէ սոյն պաշտօն այժմ վիճակուած է Նուբեան Վահմ. Յովս. էֆ.ի, որ Պէզճեան Ամիրայի մօտիկ ազգականն է։ Կտակագրերու օրինակները կարդացուելէ ետք, ներկայից կողմէ կարծիքներ փոխանակուեցան։ Ս. Նախագահն իրաւախոհութեամբ կը շարժէր։ Կրօն. Ժողովոյ անդամը կտակներու եղծումն ապագայ կտակներու վտանգ կ'նկատէր։ Քաղ. Ժողովոյ ներկայացուցիչը կտակներու անքննաբարելիութիւնը կ'հաստատէր։ Մայր-Եկեղեցւոյ աւագերէցն իր թաղի քահանայից համար 27 կտոր կտակներու ծրար մը ցոյց տալով, կտակապաշտպան կողմն հակած էր։ Տնտես. Խորհրդոյ ատենապետն առաջադրեալ բարեփոխման առժամեայի ձեւ տալ կը փափաքէր։ Մայր-Եկեղեցւոյ ատենապետը բացարձակօրէն ոչ կարեմք կ'չէչէր։ Դպրաց դասն իրաւախոհութեան կանխորոշ մէկ կերպը գտած էր։ Գում-Գափուի դրսի ատենապետն իր թաղին ժողովրդեան՝ նաւավար եւ ձկնորս ըլլալը պատճառաբանելով, ծանօթ մէկ փոքր մը ... կ'յայտարարէր։ Գարթալցին ալ Գումգափուցիին թմբուկը կ'զարնէր։ Վերջապէս, որչափ անգամ այնչափ կարծիք յայտնուեցաւ, բայց եզրակացութեան մը չյանգեցան։ Ուստի, որոշուեցաւ յառաջիկայ ԲՇ. օրն ալ գումարիլ և խնդիրն գործնական ելք մը գտնելու համար։ Խորհրդակցութիւնք 4 ժամէս աւելի տեւեցին, և Ս. Պատրիարքը չկըրցաւ մինչեւ վերջն սպասել՝ Կայս. պալատ երթալու պատճառաւ, ինչպէս երէկ հրատարակած էինք։

—Կ'լսենք թէ Տքդ. Գարամանճեան

էֆ. եւս հրաժարեր է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամակցութենէն։

—Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս եպիսկ. ի մօտոյ Մայրաքաղաք գալով ատենէն պիտի ... Տ. Եզրաս Վ.ի, որ անոր ձեռնասունն է։

— Գասոն Հիրշի այրին 40 ոսկի ղրկած է Մ. Պատրիարք Հօր, որուն 10ը Խասգիւղի, 10ը Գասըմ Փաշայի, 5ը Սամաթիոյ, 5 Գումգափուի եւ Խասգիւղի ալ ընդհ. կարօտելոց յատկացուած է։

— Մայրաքաղաքիս վարժարանաց կրթական երեք տեսուչներուն ամսականաց համար Թաղ. Խորհուրդները 27ը թէեւ կանոնաւորապէս կ'վճարեն իրենց դպրոցական ծախուց 3%ը, սակայն 12 Թաղ. Խորհուրդք տակաւին պատասխանած չըլլալով ասկէ առաջ եղած հրաւէրին, որոշուեցաւ այս մասին շրջաբերական մը ուղղել նոյն Թաղ. Խորհրդոց։

—Բերայի աղջկանց անգլ. բարձրագոյն վարժարանին տարեկան մրցանակաբաշխութիւնն անցեալ Կիրակի կատարուեցաւ նախագահութեամբ Անգլիոյ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրիի։ Թատերական ներկայացումներ եւ ուրիշ հանդէսներ ալ տրուեցան։ Մրցանակ ընդունողներու մէջ կան հայ օրիորդներ որք են Սրբուհի Շահպազեան, Մարգարիտ Խորասանճեան, Մավինէ Շահպազեան, Սիրանոյշ Թաշճեան, Հերմինէ Սալըբեան եւ Մաթէոսեան։

—Սահմանադրութեան վերաքննութեան գործը դիւրացնելու համար Ասլանեան Ստեփան փաշա յառաջ ծրագիր մը պատրաստած էր, որոյ միջոցաւ հետզհետէ վերաքննուեցան ու սրբագրուեցան մինչեւ 22րդ յօդուածները։ Այս անգամ Ստեփան փաշա ամբողջացուցած է այդ ծրագիրը, զոր առջի օրուան նստին մէջ՝ յանձնաժողովոյ ներկայացուց։ Տօնական օրերու պատճառաւ նիստն առայժմ դադրած ըլլալով, որոշուեցաւ որ յիշեալ ծրագրին մնացած մասերն ալ ընդօրինակուին, եւ Յանձնաժողովոյ իւրաքանչիւր անդամոց բաշխուին, ինչպէս եղած էր առաջին մասն, որպէս զի ամէն ոք իր դիտողութիւնները պատրաստէ եւ ներկայացնէ յանձնաժողովոյ յառաջիկայ նիստին որ Ս. Ծննդեան տօնէն յետոյ պիտի գումարի։

Յառաջիկայ կիրակէ, 14 Դեկտ., Ս. եկեղեցւոյս բարեխօս քարոզիչ Տ. Վարդան Մ.Վ. Բրսխորոնեան հանդերձեալ է, ըստ լաղեմի սովորութեան, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն մատուցանել ի հանգիստ հոգւոյ Ս. եկեղեցւոյս հիմնադիր բարերար Բարսեղ էֆ. Իսթանպոլլուեանի արժանայիշատակ հօրն եւ համայն ննջեցելոց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Գլխադիր Ս. Յակովբ եկեղեցւոյ Նոր Թաղի
Ատենապետ — Ատենադպիր
ՄԵՍՐՈՊ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ — Գ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ.—Տքդ. Դաւթեան իր բնակարանը փոխադրած է Բերա, Մեծ փողոց թիւ 36, եւ հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, բաց ի ԴՇ. է, ամէն օր, կէս օրէ ետքը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.—Մայրաքաղաքիս բոլոր արուարձաններու բազմաթիւ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ընծայելու համար, Ասատուր էֆ. Գոլոլեան իր Թօփհանէի 16 տարուան դեղարանը փոխադրած է այժմ Ղալաթիա, Կամարալթըի գլուխը Խալիլ փաշա փողոց թիւ 11։ Այս դեղարան միշտ առաջնութիւն տուած է դեղերու թարմութեամբ, դիւրագնութեամբ, եւ մանաւանդ արագ եւ խիստ ուշադրութեամբ պատրաստուելու հանգամանքովը։ Ամէն շաբաթ կանոնաւորապէս կ'ստանայ Եւրոպայէ թարմ դեղեր։ Ամէն օր մասնագէտ բժիշկներ կ'գտնուին դեղարանը։ Արքունի բժշկական վարժարանին ուսուցիչ վիրաբոյժ Տքդ. Նուրէտտին պէյ՝ բացի Ուր. եւ կիրակէ, ամէն օր ժամ $10^1/_2$—$11^1/_2$, Կայս. Պալատան բժիշկ Տքդ. Մասուէլ պէյ Իւթիւճեան ամէն օր ժամ 7—9, Տքդ. Ռափայէլեան էֆ. բացի կիրակէ ամէն օր ժամ 5—7, Տքդ. Կարագոզ էֆ. ամէն օր մինչեւ կէս օր, Կոսմասայր Բրոֆ. Տքդ. Քրիստոֆ՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ կ'գտնուին, եւ Տքդ. Մէրզեան էֆ. ամէն ԲՇ. ԵՇ. եւ ՇԲ. կէս օրէ վերջ կ'դարմանէ կուրծքի հիւանդութիւնները։ 15—7

ՀԵՐՊԵՐԻ ՍԻԲԵՆԱՍԸ

Կենցաղ կամ Դաստիարակութեան
Կ'ծախուի Պոլիս Պալեան գրատունն և միւս գրավաճառաց քով, նաեւ Սկիւտար Փշտոֆճեանի խանութը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մուշի կառավարիչ անուանեցաւ Քէրքի կառավարիչ Սաադ փաշա։

Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Մէրսինի կառավարիչ Զիհնի պէյի և Մանասըրի կուսակալութեան Կ. Պոլսոյ գործակատար Ահմէտ Հիլմի էֆ.ի։ Սանճաքի երկրորդ աստիճան՝ Երուսաղէմի Մէարիֆի տնօրէն Իսմայիլ պէյի։

—Էրզրումի Նահանգին Նամիքեան գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Միւլքիյէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ Ահմէտ Համտի էֆ.։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ.—Մեր այս թուոյ թուով կ'հրատարակենք Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ կնքեալ Հաշտութեան վերջնական Դաշնագրին բնագրին թարգմանութիւնն որ երեւցաւ Թուրք լրագրաց այս օրուան թուոյն մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ. — Մալիւմաթի մէջ կ'կարդանք.— «Պուլկարիա հրատարակեալ Պուլկարեան Թարկովսքի Վէսդնիք լրագիրն իր 265 թիւ եւ 9 դեկտ. թուական թերթին մէջ յօդուած մը գրելով ըսած է թէ Մակեդոնիայի դէպքը գրգռած է հանրային կարծիքը։ Ինչպէս առաջ ալ ըսինք, Մակեդոնիայի քոմիդէին մարդոց կողմէ Թուրքիա ներածուած զէնքերն և ռազմամթերքներն ձեռք անցուելուն աթիւ մարդեր ձերբակալուեցան։ Պուլկար լրագիրն առանց օրինաւոր պատիժ հարստահարութիւն և կեղեքում բառերով կ'մեկնէ և կ'ըսէ որ իբրեւ թէ այս պատճառաւ հանրային կարծիքն յուզուած է։ Արդ, Մակեդոնիայի դէպքը ծագում առած է զէնքերու գրաւումէն, մարդերու ձերբակալութենէն եւ այս գործողութենէն դժգոհ վառօդիներու պոռչտուքէն։ Պուլկար լրագրոյ ըսած եղանակաւ ո՛չ Մակեդոնիայի խնդիր կայ եւ ոչ ալ այդ կարգի չարամիտ զըրպարտութիւնք հիմ ունին։ Բացարձակապէս կ'աղդարարենք այդ կարգի ունայնաբան լրագրաց թէ օսմ. կառավարութիւնն հաւասար աչքով կը նայի իր թէ՛ իսլամ եւ թէ քրիստոնեայ հպատակաց եւ մին միւսէն նախամեծար համարելու անիրաւութիւնը բնաւ չընդունիր։

«Անպաշտպան համարուած Մակեդոնիայի Քրիստոնէից պաշտպանը նորէն կայս. կառավարութիւնն է առանց ազգի և կրօնի խտրութեան։ Գալով Թուրքերուն ի գործ դրած հարստահարութեանց, այն ալ ցարդ այս կարգի բանդագուշանքներու վրայ առանց մտածելու խօսելու վարժուած չարամիտ բերաններու խօսքերն են և մարդկութեան ու քաղաքակրթութեան աշխարհին առջեւ բնաւ չեն կրնար ընդունելի ըլլալ։»

ՍԱՆԵԱՅԻ կուսակալն աշխիւց արմտեաց և այլ բերքերու օտար երկիրներ տրտածուիլը։

ՍՈՖԻԱՅԷ Բուլղրիչէ Քորէսբոնտէնց կ'իմանայ թէ, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, պուլկար կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առեր է սահմանագլխոյն վրայ, արգիլելու ապստամբայ խումբերու արշաւանքն օսմ. հողին վրայ։ Քիւստէնտիլի զինուորական չըթան զօրացուեր և իշխանութիւնք հրաման ստացեր են հեռացնելու կասկածելի տարրերը։

ՀՆՈՒԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վերատեսչութիւնը նկատելով որ օսմ. երկրաց մէջ օսմ. չոգենաւերով այնպիսի նամակներ կ'փոխադրուին որք օտար դրոշմաթուղթ կ'կրեն, զբեց մաքսային վերատեսչութեան գրաւել այդ նամակները, զի տէրութեան մէջ թղթատարական փոխադրութիւնք կայս. կառավարութեան բացարձակ իրաւունքն են։

ՀԻԼԱՆՏԱՐԻ ՎԱՆՔԸ.— Քորէսբոնտանս Պալքանիք կ'իմանայ թէ Այնաբուրի Հիլանտար վանուց սեփականութեան խնդիրը կարգադրուեր է ի նպաստ Սերպերու։ Կ'յիշուի թէ Կոսովայի և Մանասդըրի նահանգաց կղերականք, որք վանուց մէջ մեծամասնութիւն կ'կազմեն, ջանացած էին դուրս սեռել սերպ կղերականներն, և թէ այս վասականներէ պատգամաւորութիւն մը Ֆէրտինանտ իշխանին մօտ գացած էր աղաչելու որ վանքն այցելէ՝ անոր սեփականութիւնը նուիրագործելու ի նպաստ Պուլկարաց։ Արդ, Հիլանտար վանքն հիմնուած է ԺԲ. դարուն մէջ Սերպիոյ առաջին թագաւորին՝ Ստեփան Նէմանիայի կողմէ և թէ իր Դ. որդին, իշխան Սավա որ աղայութենէն սպիտակ կրօնաւոր մ'ունէր վանական կեանքին առաջին միաբանն եղած է Ս. Սավա անունով, զոր սերպ Եկեղեցին կ'տօնէ մեծ պատուով։ Այս պատճառներով, Ֆէնէրի

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և պահեստք	Ֆր. 94 Միլ.		Դրամագլուխ և պահեստք	Ֆր. 135 Միլ.	
Հասոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »		Հատուցած վնասք	» 90 »	
Հատուցած վնասք	» 215 »		Ապահովագրեալ գումարք	» 246 »	

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ.
Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Կենաց ճիւղին տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահթըլթըրաթ Խան, Օսմ. Պանքային քով

Պատրիարքարանն հարկ եղած յորդորն ըրաւ վանականներուն։ Ալեքսանդր թագաւորն ալ ծանոյց Ֆէրտինանտ իշխանին թէ չաս կ'փափաքի որ այս խնդիր կարգադրուի։ Ուստի միջադէպը փակուեցաւ։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— Ֆրանքֆորդէր Զայթունկ կ'իմանայ թէ, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Մալիյէն կ'ուսումնասիրէ Ֆրանքֆորդ-Սիւր-լը-Մայնի սեղանաւորաց խմբակի մը ծրագիրն, որով կ'առաջարկուի 1,200,000 օսմ. ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ընել 4% տոկոսով և 2% զեղչով։

Մ. ՔԱՆԹՈՆ, Կ. Պոլսոյ ֆրանս. դեսպանն, յառաջիկայ շաբթուն վերջերը մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհ. տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ հիւանդ ըլլալով տնօրէնք իր բնակարանն հաւաքուեցան Պանքային վերաբերեալ խնդրոց վրայ խորհրդակցելու, մանաւանդ Մալիյէի ըլլալիք փոխառութեան վրայ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Ներքին գործոց նախարարութիւնը գրեց Պրուսայի կուսակալութեան և Իզմիրի կառավարչին, միջոցներ ձեռք առնել մաքսանենգութիւնն արգիլելու և հեղինակները ձերբակալելու։

ՀՐԴԵՀ.— Այս առտու ժամը 11ին Գուրուչէշմէ ծովեզերեայ տան մը պարտէզին մէջ ախոռ մը այրեցաւ։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՒՆԷԻ Ղալաթիոյ և Պոլսոյ դրասենեակները վաղը 13/25 Դեկտ. լատինական Ծննդեան պատճառաւ գոց պիտի մնան։

ՍՂԱՆԱԿԱՅԱԿԱՆ

ՄԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		23 27
Ամենէն բարձր գին	»	23 29
Ամենէն վար գին	»	23 $26^1/_2$
Րումէլիի երկաթ. գոց.	ֆր.	108 75
Ամենէն բարձր գին		109 $12^1/_2$
Ամենէն վար գին		108 25

ԲԱՑՈՒՄ 12 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 28
Րումելիի երկաթուղի	ֆր.	108 75
Օսմանիյէ	»	— —
Մէճիտ	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	13 10
Քօլաք Ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 03
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սօս. Սթ. Շանժ է Վալ. Ա. Օ.		3 01
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 09
Ծխախոտոյ բաժնեթ.		717 20
» Հիմնական		265 —
Ծխախոտոյ պարտաթ.	ֆր.	496 —
Տէրքօսի Ջուրի ընկ.	»	322 50
Շիրքեթ Հ. Պոլսոյ	»	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ ամէն օրուան	Օ. Ռ.	2 —
» մէկ ամսուան	»	— —
Րումէլ. երկ. ամէն օրուան	»	— —
» » մէկ ամսուան	»	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 05
Անգլիական ոսկի	»	109 35
Իօլ Եմբէրեալ	»	89 30
Փլորինց	»	51 10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 03
Րուպլի թղթադրամ Օ. Ռ.		8 55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 $^3/_8$
Փարիզ 3 »	ֆր.	23 $01^1/_4$
Վիէննա »	»	10 90

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Դեկտ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ռ.	66 —
» » » Բ.	»	42 25
» » » Գ.	»	24 12

Դ.) բաց.	»	21 50
) գոց.	»	21 63
Փոխառութիւն Գաստալ	»	82 50
» Օսմ. $3^1/_2$ %	»	98 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 25
Այտընի երկաթուղի	»	16 25
Եգիպտական Միացեալ	»	106 —
Անգլ. քօնսօլիտէ Դ. Կ.		112 37
Հելլենական 5 %	»	34 50
Մօնօբոլ Հելլենական 4 %	»	35 50
Ռանթ » 4 %	»	27 50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96 —
» Նոր » 6 % 1892	»	96 —
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 $41^1/_8$
Դրամազեղչ	»	3 —

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Դեկտ.

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիօր.	47 65
» Լոնտոնի վրայ	»	120 15
Րումէլիի երկաթուղի	»	58 80
Օսմ. Ռէժի	»	145 —

ՓԱՐԻԶ, 23 Դեկտ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	ֆրշ.	21 75
) գոց.	»	21 77
» » » Բ.	»	42 50
» » » Գ.	»	24 40
Օսմանիէ	»	— —
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	109 —
Օսմ. Ռէժի	»	312 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	560 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103 15
Քօլաք Լիօնէ	»	799 —
Պանք տը Բարի	»	889 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3318 —
Իտալական Ռանթ	»	96 27
Սպանիական արտաքին	»	61 95
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 245
Դրամազեղչ	»	02 —

ԲԵՐԼԻՆ, 23 Դեկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		94 75
Րումէլիի երկաթուղի	»	111 40
Անատ. երկ. պարտամուրհ.	»	93 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 205

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԱՄԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՃԱՆՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս Էսկի Զապթիէ ճառաէսի թիւ 63 Իզմիր օթէլին դիմաց։

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու նոր մ'ըսաժ, ինչպէս մետաքս, գառնաբուրդ, բամբակ, քօրտօնէ էպրլուժէ, ալթերնո և Ֆլօշ մետաքս, չենիլ, թելեր, կլապտոն, ճապոնի և ուրիշ ամէն տեսակ քանավասներ, զարդի եւ բարձի համար նոր մօտէլներ, թաւշեայ և մետաքսեայ քօրտօններ եւլն։ Թօլիայի և թաւշի վրայ բանուած ասեղնագործ ընտիր նոր հաճախութեան մը մեծ պատրաստ կ'գտնուին, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քասավա գորգեր եւլն։ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց պատ. յաճախորդներ, ինչպէս նաև դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գումարներ ընել կ'փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արդիւնաբերման գծագիրներ մը պատրաստ կը գտնուի մեր վաճառատան մէջ։ 15—8

ՏՈՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ
Բերա Թէփէպաշի փողոց Թիւ 10
Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջն և կ'դարմանէ մասնաւորաբար սռնքին հիւանդութիւնները, մորթի և ծննդաբերական գործարանաց ախտերը։ Ուր. օր աղքատ հիւանդները ձրի։ 26—16

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,954,532
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 2,981,236

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՑՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,893,700
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 1,121,900

Ընկերութիւնք իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բաղդատաբար այն բացարձակ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն ստուարութեամբ։ —Նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 29,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

‹ՄԱՐԻԹԱՅՄ›

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 21 եւ 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօփհանէ խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

[illegible]

ԳՈՏԻՆԵՐ.— Պարզ եւ Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օֆֆրի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Նեռօններու համար։— ՏԱՆԹԵԼԼԱ Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Քէօրփիւր, Շանթիյեր, Պըլթօն, Իռլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Քթանէ եւ Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Պունճուքով, եւ առանց Պունճուքի Մետաքսեայ եւ ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կառնիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր եւայլն։ ԿՕՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուաճէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱԶ.— Գուէբ տը Շին, Գուէբ Անկլէ, Գուէբլիս, Կազ, Կաշնառին(?), պաբէժ բուրդէ եւ մետաքս, Թաալաթան, Մուսլին եւայլն։—ՖԱՔԷՕԼ.— Ամէն տեսակ Թանթելայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Կիլաարկի վէլօ, Թիւլ վալըգցըր(?) բանուած եւ Տանթելայէ, ծրարով եւ պատրաստ շինուած Ճիպինցուներ։— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ եւ Քթանէ։— ՔՈՐՍԷ.—Փագլիական ընտիր եւ Ճեւաւոր, պարզ, Բըլուշով եւ մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կըռունէքի համար տղու հագուստ եւ գլխարկ։— ԲՐԻՏԷՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ եւայլն։— Ճէյլէբ.— Շալ Գաւառներու համար, ծածկելով Նաեւ Ֆինօ Շալ էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր եւ հաւասար(?) ... ։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ եւ աժանութիւն։ Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ վաճառումներ։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս մեծ եւ բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քսան տարի է ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց եւ մանկանց համար. Նաեւ մուճակներ, հողաթափներ, եւլն., չափաւոր գներով, ֆրանսական ընտիր կաշիով, եւ ամէն ճաշակի համաձայն նորութեամբ եւ փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապսպրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Ձմրան առթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական եւ ռուսական լաստիքներու, որոց նորութիւնն եւ տոկունութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ անցեալ տարուան լաստիքներէն որք բերնէ նեխ կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, եւ շուտով կ'ծակին։ Իրենց

ՂԱԼԱԹԻԱ, Գօմիւրճի(?) խանի վարի տնկ-նը(?), թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, թիւ 211։ 20—20

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Օ ԼՈՒՎՌ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
194 ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 194

Տ. . .

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ Լուվռ՝ նախկին վաճառատուն Թիպէրիուս եւ Ընկ. որ լուծուած է, վերակազմուեցաւ եւ փոխակերպուեցաւ առաջնակարգ հաստատութեան մը, Բարիզի գաղղիական մեծ ընկերութեան մը կողմէ։ Անմիջապէս(?) նորաձեւութեանց, մետաքսեղէններու, բրդեղէններու, կերպասեղէններու, կիսապատրաստ ..., ... , ... , փետուրներու նոր մթերք մը՝ ամէն գներով՝ հասարակութեան տրամադրութեան տակ դրուած է։ Ցառաջիկայ դեկտ. 8/20 էն սկսեալ վաճառմանց փոխանակ կանգունի մեթրով պիտի ըլլայ, որ մեծ առաւելութիւն մ'է գնորդաց համար։ Նորահաստատ վաճառատան նշանաբանն է ամէն ծախել շատ ծախելու համար։ Կ'յուսամ որ յարգոյ հասարակութիւնն ընդհանրապէս, եւ Լուվրի մեծ վաճառատանց յաճախորդք մասնաւորապէս պիտի հաճին նախապատուութիւն տալ մեզ։ Հաճեցէք, Տ. . . ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստիքը։ Տնօրէն

Ն. ԹԻՊԷՐԻՈՒՍ

Ց. Գ. Լուվր վաճառատունս կ'ընդունի նաեւ օտարը վերաբերեալ ամէն յանձնարարութիւններ, 5 % յանձնարարականով(?) միայն։

ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Մ. Մ. ՊԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ԵՂԲ.

Գաղշէ-Կափու(?), Համբարեան(?) ... Թիւ 21

Այս անգամ Սերովբէն ձմեռուանց համար զանազան անգղիական եւ գաղղիական ճաշակաւոր ապրանքներ բերել տուած ըլլալով, չափու վրայ կ'պատրաստէ ամէն տեսակ զգեստեղէններ եւ ձեւի վայելչութեամբը զոր կ'ըսէ բոլոր յաճախորդներս(?)։ Կ'յանձնարարուի ուրիշ տեղ դիմելէ առաջ այցելել սոյն վաճառատունը։ —Գիները չափաւոր եւ յարմար։ 30—16

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ — ՍԷՅԼԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Եավրուեան եւ Իսագուլեան Ճէլալ Պէյ Խանի դրան կից, թիւ 10.

Ամէնէն ընտիր ... Թէյի վաճառատունն ի Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Գաւառաց ապսպրանքները փութով եւ խնամով կ'գործադրուին։ Չինական, Հնդիկ, Ճավայի եւ Սէյլանի ընտրելագոյն թէյք, ուղղակի բերուած, կ'գտնուին հոն։ Թէյի նոր հղանձքն սկսած է գալ։ Զգուշացէք այս վաճառանիշին կեղծերէն։

Փնտռել ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ստորագրութիւնը։ 80—47

ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ որ կեդրոնն է դպրոցական պաշտօնէից, —պատիւ ունի ծանուցանել Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառաց Պատ. Թաղ. Խորհրդոց, Ուսումնական Խորհրդոց, Հոգաբարձութեանց եւ ամէն դպրոցական վարչութեանց թէ պատրաստ է ղրկել իրենց դպրոցական պաշտօնեաներ.— Տնօրէն, Մանկավարժ ..., Դաստիարակ-դաստիարակուհի(?), Վարժուհի, եւ այլն ... ըստ պահանջման կազմական կանոնագիր ... ըստ պայմանաց պաշտօնին։ Պէտք է որոշակի իմացնել թէ ուզուած պաշտօնեան ի՞նչ աստիճանի վկայագիր, ի՞նչ ճիւղերու հմտութիւն եւ ի՞նչ մասնաւոր հանգամանք ունենալու է, ի՞նչ պաշտօնի համար կ'ուզուի, ինչպէս թոշակ կրնայ վճարուիլ, ... Պէտք է նաեւ ղրկել ... ծախքը, եւ ի հարկին պայմանագիր կնքելու արտօնել։ Գործակալութիւնս ... պաշտօններուն հայթայթումին(?) ... Գործակալութիւնը Պատ. ... կ'ընծայէ ամէն ..., կարգաւորելով անոնց յանձնարարութիւնները։ Անպաշտօն Ուսուցիչներուն եւ Վարժուհիներուն կ'հայթայթէ պաշտօն՝ իրենց կարողութեան եւ արժանիքին համեմատ։ 10—9

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Ղ. Փ. ՉՈԲՈՒՐԵԱՆ

9, Ղալաթիա, Քօմիւրճի(?) խանին դիմացը, թիւ 9.

Սակարանի ու դրամական գործողութիւնք կ'կատարուին գոհացուցիչ կերպով. կ'ծախուին Երկաթուղեաց ... ու վարագալի(?) ...։ Կուբոններ կ'վճարուին ամենափոքր զեղչով։ Վճռակաւոր ամէն տեսակ արժէթղթոց առուծախ, ու ամէն տեսակ վիճակաւոր արժէթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կ'քննուին։ Առնուած արժէթղթոց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրելով, կարեւոր շահերն անմիջապէս իմաց կը տրուին։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով եւ գոհացուցիչ կերպով կ'կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժէթուղթք մէկտեղ ղրկուին։ Ուզուած տեղեկութիւններուն պատասխանին համար թղթատարի ծախքը պէտք է Ներփակել ըստ ... Դիմել Ղալաթիա, Քօմիւրճի խանին դիմացը, թիւ 9։ Ղ. Փ. ՉՈԲՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ա. Եւրոպայի եւ Տաճկաստանի միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք ընդարձակուելուն, Յակոբ Մաղաքեան՝ տարիներէ ի վեր հաստատուած ի Նափոլի, փորձ յանձնակատար, կ'կատարէ ապրանաց առուծախի գործողութիւններ.— Բ. Դէպ ի Մ. Նահանգներն ամէնէն կարճ ճամբան Նափոլի ըլլալով, շոգենաւային մեծ ընկերութեանց հետ կնքած պայմանագրութեամբքն, շահաւոր պայմաններ կ'ցուցնէ ճամբորդին.—Գ. Եթէ Ֆլորիօ Ռուպաթթինօ շոգենաւային ընկերութեան դիմուի եւ յայտնուի թէ Նափոլի Մաղաքեանի կ'երթան, տոմսակի ... զեղչ կ'ստանան ... Այդ ընկերութեան շոգենաւք կարող են ուրիշ ... Պիրէոս, եւ հոն նոյն ընկերութեան շոգենաւով գալ Նափոլի.— Ե. Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին.

Jacques Maghakian
Vico III del Piliero N. 4
(Italie) Naples
(Հեռագրի հասցէ)
Maghakian Naples

ՆՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՎԵՑ (36) ղրուշ կանխիկ վճարումով, Բիւզանդիոն երեք ամիս շարունակ (78 թիւ ճիշտ) բաժանորդներու պիտի յանձնուի կանոնաւորապէս, Բերայի եւ Պոլսոյ ո՛ եւ է կողմը, ... Պոլսոյ համար, եռամսեայ 36 ղրշ. որոշեցինք, լաւ ըլլալով որ շատ ընթերցասէրներ կ'փափաքին բաժանորդ ըլլալ, բայց 6ամսեայ 70 ղրշ. կանխիկ չեն ուզեր վճարել, եւ եռամսեայ 40 ղրշ.ն ալ սուղ կ'գտնեն 78 թիւի համար։ Կ'յուսանք որ այս նոր կարգադրութիւն կատարեալ գոհացում կուտայ անոնց։ Իսկ գաւառաց համար, թղթատարի ծախքին պատճառաւ, անփոփոխ կ'պահենք 40 ղրշ. ը։

ՊԱՏԿԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Գուրգէն էֆէնտիի հրատարակած Պատկեր աշխարհիկ գրականութեան անուն գործոյն օգտակարութիւնն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդէն կողմէ գնահատուած ըլլալով ... անոր գործածութիւնը ... ազգային վարժարանաց։ ... վիճակը նկատողութեան առնուած ըլլալով յիշեալ կարեւոր դասագիրքս գնոյ վրայ ՄԵԾ ԶԵՂՉ մը ... է այս անգամ։ Ա. Հատորը պիտի վաճառուի 12 դր. ի փոխանակ 15ի, իսկ Բ. Հատորը 8 դր. ի փոխանակ 15ի։ ... է։ Կեդրոնատեղին է Սուլթան Համամ, թիւ 14. Պալատեան(?) գրատունը։

ԱԶԴ

Ուսումնական խորհրդէն վկայեալ Ուսուցչուհի մը պատրաստ է Ձեռագործութեան դասեր աւանդելու տուներ եւ դպրոցներ. փափաքողք դիմեն Խմբագրատունս։

ԱՏԵՆԱՏԷՐ(?) ԽՈՒԶԱՆԴ(?) ԹԷՐՃԵԱՆ(?)

ՏՊԱՐԱՆ(?) «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ», [illegible]
Կ. Պոլիս(?) [illegible] 58, [illegible]

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի. (47)

ՓԱՍԻՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Վէպ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Ցածն շատ տղաքը պիտ ըլլա՞ս, չէ՞ նէ մի պիտի թողուս որ քնանամ՝ թէ առտուն կանուխ գործիս երթամ։

—Քնացիր, քեզի բան ըսող չկայ ամմա, ասոր սանը ո՞ւր կ'երթայ գիտե՞ս, աս մարդը աղւոր, հարուստ կնիկը չի սիրեր կոր, ... է. կարգուելէն առաջ ալ Անահիտը ուզեր է չեն տուեր. աղջիկն ալ ... մ'է, վաղը պատիւի պակասութիւն մը բերեն նէ ի՞նչ պիտ ընենք։

—Աղջկանը խելքը գլուխն է, հոգ մ'ըներ դու՛, անիկայ աշխարհը մատին վրայ կ'խաղցնէ, քեզմէ ալ աղէկ խելքը բանի կ'հասնի ինծմէ ալ, անիկայ իր պատիւը կ'ճանչնայ։

—Աղէկ կ'ըսես ես ամմա, հիչ ... եղած չե՞ս։

—Եղած եմ, ի՞նչ կայ, ամէն մարդու պատիւը մէջտե՞ղն է որ եկողը գացողը կոխկռտէ։

—Ըլլալիքը անգամ մը կ'ըլլայ. անկէց ետքը բան գործ չունիս նէ ծառքդ գլխուդ զարկ.

—Բան մ'ալ չըլլար, անիկայ պատիւը ճանչցող մարդ է։

—Սանքի աս մարդը կ'երթայ կուգայ կոր նէ, մեզի հետ խօրաթելու համա՞ր է. խանդ ըլլաս ալ հաւատաս։

—Է՞փ, տեղդ չմրկէ, գնա կորսուէ չար սատանայ։

—Զար սատանայ, հապա՞. խելքը բանի հասնող մարդը չի կրնար համբերել։

—Ի՞նչ կ'ըսես կոր քա՛, կեվէդէ(?) կնիկ. ասանկ ... ժամանակ մը ... քանի մը փարայ վաստըկելնք կոր մարդուն երեսէն, ... ալ կորսուելու ինչպէս պիտ ըլլաս տէ ... ան ... պէս չէ, ամէնէս մեծ վաճառականներըն պէտ ամէն բանի աչք կը գոցեն կոր իրենց շահին համար։

—Սենք վաճառական չենք, ինչո՞ւ պէտք. ... ապրուեցանք նէ, աղէկ ետքը ալ Աստուած ... կ'ըլլէ։

—Քեզի պէս սեւ սատանային Աստուած ... պիտի ղրկէ, հա՞։

—Ինչո՞ւ չղրկէ, փառք տիրոջս, չետակը, ի՞նչ մեղքս պահեմ թէ որ աս մարդը ասանկ մեզի պիտի գայ երթայ նէ ես աղջիկը պիտի առնեմ վաղը ... տանիմ։

Ուկ-ըլլը(?) կատղելով.

—Քա՛ ի՞նչ կայ քի օրթալըխը խայլըրայի(?) կուտաս կոր, կեվէդէ ..., աս ի՞նչ նախանձոտութիւն է, ամմա կնիկ չե՞ք մի, ձեզմէ ... Աստուծոյ չի վախնար. ... տեղդ բանը մը կ'հասնէ կոր դուն քեզմէ. շատ աղէկ թէ որ աղջկանը խելքը ... է նէ, ... վաղը ... մէկը կ'գտնայ անոր հետ ... կ'ելլայ. ... անանկ բան չկայ, մի պարապ տեղը ... ալ ... թող որ աս մարդուն երեսէն քանի մը փարայ չառնենք տէ աս տունը ... մը դնել տամ. դէրէ գալ տարի ալ ասանկ ... մը կ'ըլլայ կոր. ... քանի մը փարայ կայ ... վաղը երկու ոսկի տամ տէ ... մը ... Անահիտին փեսացու մ'առէք։

—Աղէկ ամմա հիչ սրտովս չէ, Պետրոսիկ աղա։

—Ի՞նչ կայ քի քա՛, իմ սիրտս ալ կ'ծախս կոր. Անահիտը մինչեւ հիմայ հիչ մարդ տեսած չէ՞, անոնց տունը մարդ չե՞ր երթար գար, իմ գիտցածս առաջ ... Նորելուկ ...ներուն հետ էր. ... մը մէկ պատիւի պակասութիւնը լսեցա՞ւ տէ հիմակ ալ կարգուած մարդու մը հետ ... պիտ ըլլէ. ի՞նչ ըսիմ անոր ... որ, էֆէնտիին պէս ... չառեր տէ, հիմայ ալ քեզի պէտքը խօսեցնել կ'ուզայ կոր վրան։

—Իմին ալ վախս ան է եա, ... չէ ... տէ, ... աղջիկը չհանեցաւ չառաւ. Թող որ ... ալ չորս հարիւր ոսկի ուզեր է ըսին եա՛. հիմայ ալ մարդուն փառքը տեսնայ նէ ... տէ. . .

—Առաջ Աստուած, հիչ բան մ'ալ չկայ դուն հոգդ մ'ըներ, քէյֆդ նայէ.

—Աղէկ ամմա վախնամ. . .

—Ինծի ... Պետրոս կ'ըսեն գիտե՞ս. ես աչքերն ... հազցուցած մարդ եմ՝ նէ, հիչ ինծի հետ գլուխ կ'ելլուի՞, ես մարդուն փորին ... կ'հասկնամ։

—Քա՛ ... ի՞նչ անօրէն կրող ըլլալդ ամմա, վախնամ ետքը աղջկանն արիւնը պիտի մնենք։

—Քուն սուս եղի, ի՞նչ ըդ պէտք, ես աղջիկը քեզմէ աւելի կ'սիրեմ, քուկին ... զաւակն է նէ, Աստուած ալ գիտէ որ իմին ալ ... զաւակս է. ես անոր վրայ մազ ... ընել չեմ տար, ամմա զաւակս է կ'ըսեմ կոր նէ, միտքդ ... չերթա հա՛, ըսաւ ծիծաղելով. դէրէ կ'տեսնամ կոր քի ... չունութիւնները գիտնաս կոր.

—Սա ... չե՞ք մի, ո՞ւր ըլլայ նէ ... պիտի հանենք, ըսաւ Աննա մեղմական ձեւով մը, հիմայ մեռած քրոջմէ՞ս ինչ կ'ուզես կոր։

—Չէ՛, մ'ըսեր կնիկ, վախցայ քեզմէ, աս ի՞նչ վարպետորդի բան ես եղեր։

—Ա՜խ մ'ըսեր, Պետրոս աղա, տարիքը եկեր հասեր է, տէր չունի տիրական չունի. պատիւի պակասութիւն մ'ալ բերէ գլխուն նէ ի՞նչ ընեմ ես վաղը։

—Դուն հոգդ մ'ըներ, ի՞նչ կայ քի փառք Աստուծոյ, մենք կեցած չե՞նք, պատասխանեց ոսկերիչն, ու կէս մը բանի կէս մ'ալ կնոջը չհամոզութիւնը գրգռելով, կամայ ակամայ համոզեց զայն, առաջնորդութիւններ չյաջողեցանելու ... նկատմամբ, ու ինք անխռով սրտով սկսաւ քնանալ։

Զ.

Տ. Գ. Աշոտ քահանան առաջնակարգ դաստիարակութիւն ստացած անձնաւոր մ'էր, ճըշմարիտ հակապատկեր մը ... կղերական լեգէոնին, որ ... բոլորովին անկարող առեւտրական հրապարակին վրայ ... ձեռք բերուած պաշտպանութիւններու շնորհիւ փառաց երես քահանայական աքեմին, ... անկարողութիւնն ու շատ անգամ ալ ...ութիւնն անոր տակ ..., եւ անոր վերանորոգիչ զօրութեան ..., ամէն ներելի եւ աններելի միջոցներով հարստութիւն դիզելու համար։ Բայց Տ. Գ. Հայրը շատ բարձր էր այս գետնաքարշ գաղափարներէն, բուն իր կոչման մարդն էր անիկայ ... ընտրեալ, քահանայ ըստ կարգին Մելքիսեդեկի». ... համար կ'վայելէր իր հօտին մէջ, եւ նորընծայութենէ մինչեւ այս վերջին տարեկան հասակը չէր ունեցած անվայել ընթացք մը, որ իր վսեմ կոչումը նուաստացնէր։

(Շար.)